

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜS

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ-SAYI: 121-2 AĞUSTOS 1977 FİYATI: 5 TL

FAŞİZME KARŞI UZUN SOLUKLU MÜCADELE

AHMET YILDIZ:
"AKREPTEN GÜVERCİN OLMAZ"

22 Temmuz 1977

POLİTİKACI

MUMTAZ SOYSAL

Milliyetçi Cephe yeniden dirilti, ya, bu diriliş gerçekleştiren adam için söylenmedik şey kalmayacak:

"Bunca ödün verdikten sonra başbakan olmak neye yarar?"

"Davul onun boynunda, tokmak başkalarının elinde olunca nasıl iş görecektir?"

"189 sandalyeye karşılık 15 bakanlık alıp toplam 40 sandalyesi olan iki partiye tam 13 bakanlık sunmak neden?"

"Hükümetin ekonomik politikasına yön verecek bakanlıkları elde bulundurmadıktan sonra batmakta olan devleti nasıl kurtaracak?"

"Kıbrısın bütününlü alınmaktan söz eden bir Erbakan'la koalisyon kurup herkesin beklediği uzlaşmayı nasıl sağlayacak?"

Sorunları nasıl çözecek?

Falan, filan.

Bütün bu sorulara kestimere iki soruya karşılık vermek gerekir:

Birincisi, Demirel eninde sonunda başbakan oldu mu, olmadı mı?

İkincisi, bir ülkenin sorunlarını çözmeye başlamanın ilk adımı o ülkede iktidara gelmek midir, değil midir?

Bu karşılıkları "münasebetsiz" bulanlar elbette çok olacaktır. Çünkü çok kişinin kafasında politikayla ilgili olarak fazla "nezih" düşünceler yer etmiştir. "Politika demek, ne pahasına olursa olsun iktidara gelmek demek değildir" derler. "Her şeyin de bir haddi olmalı" derler. "Bir koltuk uğruna bu kadar da yapılmaz ki" derler.

Onu derler, bunu derler.

Genellikle, politika konusunda olduğu gibi, ülkenin sorunları konusunda da çok temiz, çok aydınlık düşünceleri vardır. "Yap Akdeniz kıyılarına beş yüz tane büyük turistik otel, bak dınyadan nasıl para akıyor" derler. "Bol sebze meyve ekip pazarları bir tut, bak nasıl kalkırırsın" derler. "Dört şerhili asfalt yol yapıp gelenden geçenden para kes, bak birkaç yılda ülke nasıl kalkıyor" derler.

Onu derler, bunu derler.

Hepsini de büyük bir iyi niyetle, gözleri parlayarak derler.

Amca çoğu zaman, iktidar konusundaki düşünceleriyle ülkede yapılmasını istedikleri şeyler konusundaki düşünceleri arasında nasıl bir kopukluk bulunduğu fark etmezler. Düşünmezler ki, "yapmak" demek, "iktidar" demektir. İktidar olmadıkça, düşünülür, konuşulur, hayal edilir, ama "yapılmaz". İyi yapmak, kötü yapmak, şöyle yapmak, böyle yapmak, bütün bunlar ancak "yapabilme" durumuna geldikten sonra varılabilecek olan değerlendirmelerdir.

Politikacı, iktidar peşinde koşan adamdır.

"İktidar" denen durumla ya da oğuluyla ilgilenmeyen kişi başka meslekler tutabilir. Örneğin filozof olur, iktidarın insanları nasıl bozduğuna ilişkin kitaplar yazar. Örneğin memur olur, iktidarların saptadığı temel çizgilere uygun devlet görevlerini sadakatle yerine getirir. Örneğin şair olur, haklı iktidar kavgalarında sürekliliği akitılan kanların güzelliğini anlatır. Örneğin bilim adamı olur, "iktidar" denen olayı konu olarak alıp uzaktan inceleyen bilimlerle uğraşır.

Politikacılığın bütün öbür mesleklerden farkı, iktidar başka amaçların önüne koşmuş olmasıdır. Politikacı kafalardaki düşüncelerin, gönüllerdeki niyetlerin iktidar olmadıkça yalnız birer düşünce ve niyet olarak kalacağını bilir. İlk amaç, iktidar olmalıdır. İyi politikacı odur ki bu ilk amaca erdikten sonra onu başka amaçlar için araç durumuna getirebilir. Kötüsü, bu ilk amaçta takılı kalan ve "iktidar uğruna iktidar" isteyenidir.

Bu açıdan bakınca, Demirel'i "ayıplamak" için vakit henüz çok erken.

İktidar konusunda çok "nezih" düşünceleri olanlar, Demirel'den önce bir aylık Ecevit'de bulunduğu bile ayıplanacak çok şey bulmuşlardır.

Neymiş? Ecevit'in Maliye Bakanı parasızlıktan kıvranan belediyelere hazinesinin kapaklarını açıp bol keseden para dağıtmış. Bunu yapmak hangi sorumluluğa sığarmış? Böyle sözleri söyleyenler, çoğu zaman evlerinin önündeki asfalt bozuldukları "belediye yok mu?" diye feryat edenlerdir.

Neymiş? Ecevit'in Spor ve Gençlik Bakanı, Hitler usulü gençlik yetiştirme niyetiyle örgütün her yanına sızmış olan militan kafalı insanları ilk yarvusı gibi dağıtmış, yer yer kurulan faşizm yuvalarını tarumar etmiş. Güvenoyu bile almamış bir hükümet bunca köklüdeğişiklikler yapmalı mıymış?

Ya ne yapmalıymış?

İktidarda olduğunu unutup, "bakanlığım işgal altında" diye yakının Milli Eğitim Bakanı gibi ağlamaklı mı olmalıymış.

İktidarın ne demek olduğunu bilmeden politikaya girmek insanın yalnız kendine zarar veren masum bir kusur değil. Kaçırılan fırsatların, gösterilen beceriksizliklerin gerisinde milyonlarca insanın kırılan umutları, suya düşen düşleri, karanın ufukları da vardır. İktidar ciddi bir konu olduğu için, politikacılık da ciddi bir meslektir. Şakası olmaz.

İktidar konusunun ciddiliği, durumları değiştirmek için en güçlü yerin iktidar koltuğu olduğundan ileri gelir. Durumlar her dönüp kalmayacaksa ve değiştirilebilcekse, iktidar koltuğunda oturan kişinin "durumları değiştirme" olanakları o koltukta oturanmalardan çok daha fazladır.

Öyleyse, hangi durumları nasıl değiştireceğini gönmenden "vah zavallı, ne çok ödün verdi, başına ne çok bela aldı" diye Demirel'e acımakta acele etmeyin.

O neyi aldığına daha iyi biliyor.

Eksik bir Bakanlar Kurulu listesiyle program okumaya kalkmak eðbette Anayasaya aykırıdır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı çekilmiş durumda bulunan bir kabinenin ortak sorumluluk altında belli bir enerji politikasını savunması olacak şey miydi? Hangi açıdan bakarsanız bakan, CHP'nin savunduğu görüş son derece tutarlıdır.

Eline bölölesine bir kulaç silahı geçirilmiş olan partiden bu silah en etkili bir biçimde ve en etkili zamanda kullanılmasını beklemeyiz miyiz? Örneğin, tam Başbakan programı okumak üzere kürsüye çıktığı sırada "usul hakkında" söz isteyip bombayı patlatmak gibi.

Oysa, öyle bir bombanın hazırlanmakta olduğunu bir gün öncesinden Ankara'daki bütün sağır sultanlar bile duymuştu. Ne derece güvenilir bir araç olduğu pek iyi bilinen telefonlar bu iş için harıl harıl kullanılmış, CHP'nin bulunmaz bir ipucu yakaladığı bütün dillerde döşeyiş olmuştur.

Üstelik, partinin Genel Başkanı Meclis toplantısını beklemekten bir basın toplantısı düzenleyerek "Başbakanı Anayasaya uygun olarak davranmaya çağırma-yı" görev bilmişti.

Demirel bütün bu sızmalardan ve açıklardan yararlanmaz da ne yapar? CHP'nin son haftalarda yakalandığı söz ve eylem ishali karşısında başarı kazanmak için büyük politika üstüdi olmaya hacet yok.

Bir parti iktidar olabilmek için iki çetiş politikayı elebeyir: Ciddi bir parti gibi davranıp belirli bir doktrine ve programa sadık kalarak, kendi kendisiyle ve seçmenleriyle çetişkiye düşmeden iktidara doğru ağır ağır, fakat emin adımlarla ilerlemek, ya da önüne çıkan her fırsatı akıllıca değerlendiren kısa çaplı taktiklerle sayısal üstünlüğe ulaşmak.

CHP, 1977 seçim ertesinin belli bir aşamasından sonra ikinci yolu seçti. Buna mecburdu da. Faşizm tehlikesine karşı bir "demokrasi cephesi" oluşturma çabaları sonuç vermemişti. Her ne pahasına olursa olsun iktidara gelme düşüncesinden vazgeçilse partinin kendi sağında ve solunda ağır suçlamalara karşılaşması beklenilirdi. İktidara adım atmak, Türkiye'deki durumları değiştirebilmenin ilk koşulu ydu.

Böyle olunca, şu ya da bu kısa çaplı taktiği seçti diye partiyi suçlamak hak-sızlık olur. Haklı eleştiri, taktiklerin kullanılışındaki beceriksizliğin eleştirisidir.

Bu eleştiri nasıl haklı olmasın ki, şimdi Genel Başkanın çevresinde yer alanların bir bölümü, başka nitelikleri ve üstünlükleri dolayısıyla değil, sırf bölölesine taktiklerdeki ustalıkları söz konusu edilerek o çevrede koltuk tutmuşlardır. Bunu da beceremiyorlarsa kendisine umut bağlanmış bir partinin bunca önemli

yerlerinde ne işleri var?

Öte yandan "Onlar hata işlesin de yerlerine biz gelelim" diye sırada beklemenin de partilikliğe ve ciddi politikacılıkla bağdaşmadığını belirtmek gerekir. Ne yazık ki, CHP'de bölöleleri de var. Parti, elindeki bütün unsurları yerinde ve zamanında kullanmayı beceremeyen, herkesin herkese kuyu kazmakla uğraştığı bir kuruluş görünümünden bir türlü kurtulamıyor. Unutuluyor ki, kazılan küçük kuyular parti için büyük bir kuyu oluşturmakta ve o kuyuya partiyle birlikte milyonlarca insanın umudu da düşmektedir.

Genel Başkan önmümüzdeki hafta parlamentoları yapacağı toplantılarda herhalde bu nokta üzerinde duracak. Parlamentoların de üzerinde duracakları bir takım noktalar olmalı. AP'de işlemeyen özeleştirici mekanizmaların CHP'de işlemesi gerek. Partinin kendi kendisine çekidüzen verebilmesinin tek yolu bu.

Eğer bir kuruluş belli bir taktik de-

metini kullanmakta becerikli olamıyorsa yapacağı şey iktidar olabilmeyen öbür yolu denemekdir.

CHP'nin şimdi kullanabileceği öbür yol, programıyla ve toplumdaki daya-anaklarıyla çetişkiye düşmeyen, ağır ve emin adımlarla iktidara ilerleyen "ciddi parti" olma yoludur. Bu yol, parlamento içi çalışmalarında yeniden örgütlenilmesini gerektirir: İktidardan yaptıklarını adım adım eleziecek, açıklardan hemen yararlanmayı bilecek bir "gölge kabine"nin kurulması, uzmanlık komisyonlarının meydana getirilmesi, sözcüklerinin yeniden düzenlenmesi ve Genel Başkanın her konuda ve her zaman hep konuşmak zorunda kalan tek adam olmanın kurtarılması.

Bütün bunların ötesinde de, CHP'nin toplumdaki yerini yeniden kararlaştırması, kimlerle işbirliği yapıp kimlerle yapamayacağını, kimlere umut bağlayıp kimlere bağlayamayacağını yeniden düşünmesi gerekiyor. TİP'in diyalog çağırmasını geri çevirip DP ile seçim hesabı yapmak, Timiş'yle dayanışmadan kaçınıp sonunda Demirel'e el uzatmak, sola karşı duvar örüp gele NATO ve Ortak Pazar avukatlarının bakanlık nazımlarına bel bağlamaya kadar gelmek, partiye iktidar kapısını açmaya yetmemiş, tam tersine partiyi o kapının eşliğinde bir adım daha atamaz durumda bırakmıştır. Doktrin ve ideoloji korkusu, "sol" geçinen bir partiyi abur cubur düşüncelerden medet ummaya kadar itti.

Bugünkü ishale, belki de bütün bu abur cuburdandır.

YURUYUŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi:
Nihat SARGIN
Genel Yayın Yönetmeni:
Osman SAKALISIZ
Yazı İşleri Müdürü:
Metin ÇULHAOĞLU
Teknik Sekreter:
Bülent ARTAMLI

YÖNETİM:
Konur Sok. 15/B Kızılay
ANKARA Tel: 174581
İSTANBUL BÜROSU:
Piyerloti Cad. 21/1 Camberlitas
İSTANBUL Tel: 263567

ABONE KOSULLARI:
Yıllık: 200 TL
6 Aylık: 100 TL
POSTA CEKİ: YURUYUŞ Dergisi 100234

İLAN KOŞULLARI:
Arka Kapak (Renkli) : 15 000 TL
Arka Kapak (Siyah Beyaz) : 12 000 TL
İç sayfalarda sütün santim! : 40 TL
Yayın İlanları % 50 İndirimi.

BASKI: Daily News Web-Ofset Tesisi

KAHROLSUN
FAŞİZM!!!

FAŞİZME KARŞI UZUN SOLUKLU MÜCADELE

Yalçın KÜÇÜK

İki buçuk güzel yılını, MC denilen işçi ve emekçi düşmanı topluluğun içinden çatlaması beklentisi ile geçirenler oldu. Umutsuzluğu umut yapıp gününü gün edenler oldu. Çaresizliği çare diye gösterebilmek için demokrasi ve sosyalizm mücadelelerinin arasına Çin Duyarı çekenler oldu. MC topluluğunun sesini bastırabilmek için MC türkülerini daha yüksek sesle söylemeye kalanlara alkış tutanlar oldu. Bunlar yetmedi. Koç'lar, Sabancı'lar, Narin'ler, Korkut Özal'lar, Orhan Alp'ler, Kamran İnan'lar nerede ise "yeni kurtarıcılar" yapıldı. En "ilerici" çevrelerin gözünde bile milletvekili satın almak siyasal ustalık; satın alamamak siyasal felaketlerin kaynağı sayıldı. İşçi sınıfına ve mütefik emekçilere kendi güçlerinden başka her şeye güvenmeleri için ısrarlı bir propaganda kampanyası açıldı. Faşizm tezahırlayıcıları, en fazla bu yolla mafe kazandı. Onat Kutlar'ın son derece uyarcı yazısındaki deyişle "bu yoz kapitalist düzenin getirdiği en tehlikeli hoşgörü" en tehlikeli bir alışkanlık haline getirildi.

Faşizme karşı mücadelenin zor halkaları var. En zor halkalarından birisi şu: Faşizme karşı mücadele eden akımların "tehlikeli görüşleri" ile mücadele etmek. Buradaki zorluk, her türlü mücadelede birlik sorununun bir türlü yeterince anlaşılmasından ileri geliyor. Bir elma ile bir armutun yan yana gelmesinden ne iki elma ne de iki armut elde edilir. Sadece bir elma ile bir armut elde edilir. Birlikte can alıcı nokta, ilkeli olması. Belli programlar ve hedefler etrafında oluşması. Bir yandan birliği pekiştirmek, diğer yandan, daha yeni taraftarlar kazanmak için bu şart. Vazgeçilmez bir koşul. Sadece bu kadar değil.

Her türlü mücadelede tehlikeli görüşler ile mücadele edilecek. Bu, vazgeçilmez bir mücadele. Mücadele edenlerin kararlılığını korumak, pekiştirmek ve geliştirmek için gerekli bir mücadele. Tehlikeli görüşler neler? İşçi sınıfına, kendi örgütlü gücünden başka bir güce güvenmeyi telkin eden tüm görüşler. İş birliği ve güç birliği? Bunların gerekliliğinde en küçük bir kuşku olamaz. Fakat, hiç bir iş ya da güç birliği işçi sınıfının bağımsız siyasal hareketini güçlendirip geliştirmeyi ertelemenin gerekçesi olamaz. Hiç bir gerekçe, sermaye kampındaki hiç bir umut, semayenin en gerici siyasal örgütleri içindeki ya da aralarındaki çekişmelere dayalı beklentiler, bu temel görevi unutturamaz. Bu yüzden en yalızlı işçi sınıfı edebiyatı arkasına gizlense de işçi sınıfının siyasal mücadele kararlılığını kumaya yönelik her türlü görüşle mücadele edilecek. Bilingi ya da bilingizsiz olarak dile getirilmesine bakılmaksızın mücadele edilecek. "Şu anda aramızda tartışmaya ne gerek var? Ortak düşmana karşı cephenin birliğini bozmayalım" yollu çıkışlara karşın mücadele edilecek. Edildi de.

Şimdi bunları söylemek ve yazmak kolay. Çünkü ortam çok daha elverişli. Çünkü ilkesiz birlik çağrılarının sakıncaları, faşizm tezahırlayıcılarının planlarını bozmada yetersizliği ortaya çıktı. Umutlar umut olmaktan çıktı. Yeni kurtarıcılar, kısa aralıklarla ve birbirinin arkasından öldü. Ama iş bitmedi. Bitmez de. Çünkü faşizme karşı mücadele, tıpkı sosyalizm mücadelesi gibi uzun soluklu bir mücadele. Çünkü faşizme karşı mücadele bir sınıf mücadelesi. Bu mücadelenin başını, her yerde işçi sınıfının siyasal örgütü çekiyor. Fakat bu durum, hiç bir zaman ama hiç bir zaman bu mücadelede yalnızca işçi sınıfının yer alacağı anlamına gelmiyor. Bu mücadelede, geniş emekçi yığınlara, küçük burjuvalara önemli yerler ve büyük görevler düşüyor. Küçük burjuvalar içinde küçük burjuva aydınları da. Bir mücadelede küçük burjuva aydınları önemli yer ve görevler varsa, mücadele içinde kararlılığı kırıcı görüşlerin arkasının kesilmeyeceğine hükmetmek gerek. Bu yüzden de faşizme karşı mücade-

le edenler arasında tartışma bitelecek. Bitmemesi zorunlu.

Olayların gelişmesi, MC topluluğunun içinden çatlayacağı beklentilerini geri plana itti. Yerini dışından çatlayacağı beklentilerine bırakarak. MC, içinden de dışından da çatlayacak. Bir gün mutlaka. Ama şimdiki beklenti, yine başını işçi sınıfının siyasal hareketinin çektiği bir mücadeleye dayanmıyor. Bir çeşit ekonomizmden kaynaklanıyor. Şöyle: Kıbrıs çıkarmasından sonraki silah ambargosu ile Türkiye'nin döviz darboğazının yaratacağı sıkıntılar içinde yeni MC hükümetinin devrileceği ümit ediyor. Mantık, şu: CHP taraf olmasa, MC ödün veremez. Kıbrıs'ta ödün olmasa, ambargo kalkmaz. Ambargo kalkmazsa, emperyalizm yeni kredi vermez. Yeni krediler olmazsa, işverenler döviz darboğazına tahammül edemez. İşverenler tahammül edemezse, devalyasyon kaçınılmaz. Devalyasyon olunca, MC çatlar. Şimdiki çatlama beklentilerinin mantığı böyle. CHP Genel Başkanı'nın kısa süreli başbakanlığı dönemini kapatırken Magosa'nın zengin Maraş bölgesinin ganimetçi Kıbrıs Türk yönetimi ile Türkiye burjuvazisine açılması anlamına gelen yeni tezi de buraya oturuyor.

Böyle demokrasi mücadelesi olmaz. Demokrasi amacına ve demokratik mücadelenin bütünlüğüne ters düşen araçlarla demokrasi mücadelesi olmaz. Bu, bir. İkincisi, MC topluluğunun dünya emperyalizminin Türkiye'deki uzantı olduğunu unutmak olmaz. Emperyalizmin ve kapitalist sistemin kendi içinden gelen güçlüğü her zaman oldu ve oluyor. Bazen derinleşiyor ve bazen de hafifliyor. Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinde bunları izlemek ve değerlendirmek her zaman gerekli. Fakat tek başına bunlara bel bağlamak hiç bir zaman gerçekçi değil. Bin doküzyüz otuzlardaki derin bunalım, yeni kurtuluşlardan çok, yaygın faşist uygulamalara imkan verdi. Ancak işçi sınıfının örgütlü gücü ile yenildi. Bin doküzyüz yetmişlerdeki yaygın emperyalist bunalım bir "dünya devrimine" dönüşmedi. Ancak Vietnam ve Angola'nın kurtuluşuna denk düştü.

Faşizme karşı mücadele, tıpkı sosyalizm mücadelesi gibi uzun soluklu bir mücadele. Hiç kuşku yok, tıpkı sosyalizm mücadelesinde olduğu gibi işçi sınıfının siyasal örgütünün başını çektiği bir mücadele. Metin Çulhaoğlu, geçen haftaki "Kavramlarla Oynamaz" başlıklı yazısında, bunun gerekçesinin en kısa bir biçimde özetledi: "İşçi sınıfı dışındaki demokratik yığınların demokratik mücadeledeki inisiyatiflerini tarihsel olarak çoktan tüketmiş bulunmaları, buna ek olarak demokratik özlem ve taleplerinin giderek kapitalizme karşı bir nitelik kazanması, demokratik güçlerin birliği sorununun sosyalist hareketin inisiyatifinde, bu hareketin etrafında ve onun perspektifinin ışığında çözümlenmesini kaçınılmaz bir zorunluluk haline getiriyor." İlk MC hükümetinden beri yaşanan olaylar da bu zorunluluğu kesinlikle doğruluyor. İşçi sınıfının siyasal hareketinin dışından körüklenen bütün umut ve beklentilerin havada kalmasıyla doğruluyor.

Faşizme karşı mücadelenin, tıpkı sosyalizm mücadelesi gibi uzun soluklu bir mücadele olması, bunun zamana bırakıldığı anlamına gelmiyor. Tıpkı sosyalizm mücadelesi gibi faşizme karşı mücadele de zamana bırakılmaz. Her gün bir canlılığı ve tizliliği gerektiriyor. Üstelik günlük, gelip geçici umut ve beklentilere saptanmamayı gerektiriyor. Artık Türkiye'de tıpkı sosyalizm mücadelesi gibi faşizme karşı mücadelenin de kestirme yol ve yöntemleri kalmadı. Artık en kestirme yolun, en doğru yol olduğunu anlamının zamanı geldi. Bunun anlaşılması, yaygınlıkla anlaşılması, en doğru yolu, mümkün olan en kısa yol haline getirmenin de anahtarlarını verecek. En azından günlük umut ve saptantılara harcanan enerjileri seferber etme olanağını yaratacak.

SOSYALİZM YİĞİNLARA

Cumhuriyet Halk Partisi'nin kendi kalesine attığı gollerin Demirel'in hanesine kaydedildiği bir ortamda MC hükümetinin programı açıklandı. MC hükümetinin başkanı Demirel, programın açıklanmasıyla birlikte önce AP grubunda güven yoklaması yapmak ihtiyacını duydu. Demirel, AP Grubundaki güven yoklamasına, CHP kurmaylarından aldığı büyük bir yardım ile başladı. CHP Genel Başkanı'nın basın toplantısında söyleyeceklerini daha önce gazetecilere açıklayarak basınla ilişkisini güçlendiren Turan Güneş sayesinde Kamran İnan'ın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına kabul töreni çabuklaştırıldı. CHP azınlık hükümetinin güven oylamasının arefesinde hastahane de tabanca çektiği için "genç doktorlar" tarafından bir odaya kilitlenen CGP milletvekili Mikail Aydemir'in transferi ile Demirel, gruptaki güven yoklamasına rahat girdi.

AP Genel Başkanı, kendi grubu içindeki muhalefet kivilcimlarını teker teker söndürürken dış ilişkilerde oldukça sıkışık bir hafta geçirdi. Sıkışıklığın kaynağında CHP Genel Başkanı Ecevit'in kısa süren başbakanlık ödemesi sona ererken yaptığı açıklama yatıyordu. Ecevit, hükümetten ayrılmak için, Magosa'nın zengin Maraş bölgesinin neden Kıbrıslı Türklerle açılmadığını soruyor ve hükümetin odukları takdirde bunu yapacaklarını ilan ediyordu. YÜRÜYÜŞ, geçen sayısında, bu konudaki yazısını şöyle bitiriyordu: "Bu açıklamamızın, etkinliği ölçüsünde Doğu Akdeniz'de kalıcı bir barışı güçleştireceği açık. Bu açıklamanın Kıbrıs'ta ilgili Demirel'in durumu da zorlaştıracaktır. Ecevit'in Kıbrıs ile ilgili son açıklamasının böyle ikili yanı var." Geçen hafta YÜRÜYÜŞ'ün bu değerlendirmesini doğrulayan gelişmelere şahit olduk.

SOVYETLER "İZAHAT" İSTEDİ

CHP Genel Başkanı Ecevit'in Maraş ile ilgili "takibi" MC Hükümeti'nin gerekçen taşımasına yol açtı. Sovyetler Birliği, resmen başvurarak bu konuda izahat istedi. Ecevit'in açıklamasının Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin ka-

bul edilmiş bir politikası olup olmadığı soruldu. Çağlayanlı Dışişleri Bakanlığı, CHP Genel Başkanı'nun açıklamasının, Dışişleri Bakanlığı'nın önerisi olmadığını belirtmekle yetindi. Dışişleri Bakanlığı, Ecevit'e böyle bir öneride bulunmamıştı. CHP azınlık hükümetinin Dışişleri, Bakanı Gündüz Ökçün'ün bile bu açıklamadan haberdar olduğu kuşku lu idi.

ANDREAS PAPANDREU POLİTİKASI MI?

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı'nın Kıbrıs'ın Maraş bölgesi ile ilgili açıklamasını dünyanın hiç bir yerinde barıştan yana bir gücün benimsemesi mümkün olamaz. MC hükümeti ve Demirel'i sıkıştırmak için eldeki sayısız olanakları kullanmayıp Doğu Akdeniz'de adil ve kalıcı bir barışı güçleştirecek önerilere sarılmak hiç bir zaman savunulamaz. Böyle bir politika, Yunanistan'da sözde "solcu" Andreas Papandreu'nun seçimin şansını artırmak için Türkiye ile savaş kampanyasının şampiyonluğunu yapmasından farkındır. Üstelik Türkiye'de faşist bir yönetime karşı mücadele gerekeceğiyle Kıbrıs'ın Türk kesimindeki faşistlerin bitmez tükenmez "ganimeti" iştilerini tatmine çalışmak da demokrasi mücadelesi ile bağdaşmaz. Artık demokrasi mücadelesinin bir bütün olduğunun anlaşılmasında daha fazla geç kalınarak gerek.

CHP'DE GÜVEN GÖRÜŞMELERİ

Gazetelerin sosyete sütunlarında çıkan lehte yazılarla ve televizyondaki açık oturumlarda CHP'li Güneş'e karşı topladığı puanlarla AP Genel Başkanlığına heveslenen, Demirel'den de NATO'cu Kamran İnan'a bağlanan umutlar da dağıldı. CHP yöneticileri, orula çıkacak eleştirileri yatıştırmak için bazı görüşmelerde bulunmak ihtiyacını duydu. Bunun için CHP'li parlamenterlerle ve her ilin senatör ve milletvekilleriyle ayrı ayrı görüşmeler kararlaştırıldı.

Aslında CHP Genel Başkanı Ecevit, CHP'li parlamenterlerin içlerini boşalt-

GÖREV SATAN TIP'LILER: ENGELLERİ AŞTILAR, AŞAÇAKLAR

maları için çok daha önceden harekete geçti. Güven oylaması sonuçlanınca izlenen politika hakkında CHP grubunda görüşme istedi. Ancak Ecevit'in bu genel görüşme isteği, yapılan oylama ile kabul edilmedi. MC koalisyonunun kuruluşu son söz konusu olduğu bir zamanda CHP'li parlamenterler yapacakları eleştirilerin Genel Merkez tarafından kullanılacağına düşünüyordular. "Parti içi birlik gerekirken, bu eleştirilerin zamanı mı?" suçlamasının yapılabileceğine inanıyorlardı. Bu yüzden Ecevit'in genel görüşme isteğini kabul etmediler. Bunun üzerine CHP Genel Başkanı, parlamenterleri illere göre sıralayıp sohbet etmeye karar verdi.

ÖRGÜT SORUNLARI ÖNDE

CHP ve AP içinde liderlerin güven görüşmelerini ön plana çıkarken sendikal hareket içinde de mektuplaşmalar ve demeciler sıklıkla başladı. Bütün işçi kitlelerinin ve örgütlerinin emperyalizme

ve faşizme karşı iş ve eylem birliğinin gerçekleştirilmesi için sonuna kadar mücadele gereğini hiçbir zaman unutmazken, her atılan adımın taşıdığı amaçları da iyi değerlendirme zorunluluğu kendisini daha çok gösteriyor. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Tunç'un, MC hükümetinin güven oylaması sonuçlandıktan sonra "genel grev" çağrısının asıl amacının kendi örgütünün erimesini yavaşlatmak olduğu, zamanında YÜRÜYÜŞ'te yazılmasına karşın, DİSK üst yönetimi tarafından kavranmaya başlandı. Burada DİSK'e bağlı Genel-İş Sendikası Genel Başkanı Abdullah Başürk ile yine DİSK'e bağlı TİS Genel Başkanı Mahmut Gündüzbey'in "katkıları" oldu. Başürk ve Gündüzbey, CHP'den milletvekillerini CHP Genel Merkezi'nin önerilerine koyma kontenjanı ile kaybettiler. Başürk, CHP'ne kayıtsız-şartsız teslim olan DİSK üst yönetiminin politikasından rahatsız-

Kâmrân İnan şovu

Kamran İnan, ilk önce bakanlığı kabul etmeyip fakat bütüncüyle de reddetmezken Vatan Gazetesi'nde dedi-koşu yazarı Müşerref Hekimoğlu, "Kamran İnan'ın yıldızı parlayacak" diye hüküm verdi. Bir hafta boyunca Kamran İnan, ilerici ve "tarafsız" tüm basının cömert gönüllerini fethetti. "NATO Genel Sekreter Yardımcısı" Kamran İnan, uzmanlık alanındaki Dışişleri Bakanlığı verilince, "Türkiye'nin hasretini çektiği haysiyetli politikacı tipinin bir örneği" oluverdi. Bu renkli sahnenin arkasında bakanlığın uzaklaştığını gören İnan'ın yardımına CHP Genel Başkanı tam zamanında yetişti. Kamran İnan, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını aldı. Bunun üzerine Abdî İpeççi, "haysiyetli politikacı" sıfatını derhal geri alıp Kamran İnan'a "politik becerisi olmayan siyaset adamı" sıfatını bıraktı. "NATO Genel Sekreter Yardımcısı" Kamran İnan Şovu, şimdilik sahnelerden indi. Tüm basın Kamran İnan'ın "NATO Genel Sekreter Yardımcısı" olduğunu yazdı. Halbuki İnan, hiçbir zaman NATO Genel Sekreter Yardımcısı olmadı. Şimdiki kadar NATO Genel Sekreter Yardımcılığı koltuğuna oturmuş bir tek T.C. pasaportlu diplomat var: Osman Olcay. Kamran İnan, kandırmaya teşne basını iyice kandırdı.

Kamran İnan Şovu, kürt kökenli büyük bir aşiret reisinin oğlu olan İnan'ın Dışişleri Bakanlığı memuriyetinden ayrılmaya başladı. CHP-MSP Koalisyonu Dışişleri Bakanı Turan Güneş'in zamanına kadar yabancı uyruklu bir

kimse ile evlenenler Dış İşleri memuru olamıyordu. Turan Güneş bu "pürüzü" halletti ama o zamana kadar Doğu Anadolu doğumlu Kamran İnan bir İsviçreli hanımla evlenmiş bile. Bu yüzden Dış İşleri Bakanlığı'nı bırakıp NATO'da yeteneklerine uygun bir görev aldı.

NATO'nun bir Genel Sekreteri var. Şimdi Hollandalı Luns bu görevde bulunuyor. NATO Genel Sekreterinin yardımcısı var. İngilizce deymi ile Deputy Secretary General. Osman Olcay, bu görevde bulundu. Sonra, bunun altından, NATO Genel Sekreter asistanları var. İngilizce deymi ile Assistant Secretary General. Bunlar, bir kac tane. TÜBİTAK Genel Sekreterliği yapan Makina profesörü Nimet Özdaş, "çevre kirliliği" sorunlarıyla ilgili Genel Sekreter asistanı. Asistanlardan birisine bağlı büroların arasında "enformasyon" bürosu da var. Bu büronun bir de sözcüsü oluyor. Sözcünün de bir de yardımcısı oluyor. Kamran İnan Şovu'nun kahramanı, işte bu "sözcü yardımcısı" görevinde bulundu. Hepsini, bu kadar. Kamran İnan'ın NATO Genel Sekreter yardımcılığı yaptığını iddia etmesi, bir zamanlar Hollywood filmlerinde danseden Necla Ateş'in Marlon Brando ile aşk yaşadığını iddia etmesinden farktsz.

Yapsa ne olur, yapmasa ne olur? NATO'culuğun siyasal kanyer yapıldığı günler geride kaldı. Bugün bir takım kimseleri Kamran İnan'a bağladıkları "umudu" güçlendirmek için NATO Genel Sekreter yardımcılığından söz etmelerine haklanmak gerek. İnan, bunlardan çok işini biliyor. Henüz Türkiye'de Doğu Anadolu'da doğma ve İsviçreli bir hanımla evli bir kimsenin, halâ başbakanlık kapıları açık AP liderliğine gelemeceğini biliyor. Kamran İnan Şovu'nda hedef, AP Genel Başkanlığına nişan alıp Dış İşleri Bakanlığını vurmak. Demirel'de İnan'a NATO ülkelerinin göz bebeği büyük petrol tröstleri ile yakından ilgili bir bakanlığı verdi. Kamran İnan, şov gereği ciltve yaparken CHP Genel Başkanı'nın anayasal hücumunu, basın toplantısından önce Turan Güneş'in yaptığı "küçük" bir basın toplantısından duyunca, "partisine bağlılığını" gösterdi.

Kamran İnan'ın hakanlığa dönüş kararını işiten bir demokrat kamu görevlisi pek çok sevindi. "Oh" dedi, "bir kurtarıcıdan daha kurtulduk".

ULAŞCAKTIR

lığını, CHP'ni "kendi açısından" eleştirerek destekleme demecileri vererek gösterdi. Gündüzbey ise Tunç'un "genel grev" çağrısından sonra verdiği demecilerle DİSK'i tavrı almayla çağırdı. DİSK Genel Başkanı'nun TÜRK-İŞ Genel Başkanı'na gönderdiği telgraf bunları izledi. Telgrafta "genel grev" çağrısına değinilmemekle birlikte iki örgüt arasında görüşme istendi.

TIP'İN TEZLERİ YAYILIYOR

DİSK Genel Başkanı, gönderdiği telgrafta cevap beklemeden yazılı bir açıklama yaptı. Bu açıklamada DİSK üst yönetiminin uzun süredir sürdüğü ve seçim öncesinde bir "saplantı" haline getirdiği politikadan önemli ölçüde ayrılıyordu. Aynı açıklamada Türkiye İşçi Partisi'nin seçim öncesinde, TIP'e karşı olmayı bir politika sananlar da etkilemeye başladığını gösteriyordu. Artık DİSK Genel Başkanı da Cumhuriyet Halk Partisi'nin "işlev ve görevlerini daha somut biçimde yerine getirmesinin bir zorunluluk" olduğunu söylemek zorunda kalmıyordu. DİSK Genel Başkanı "demokrasi sa-

dece parlamento ve parti içi aritmetikleri gözünde tutularak gerçekleştirilemez" diyerek Türkiye İşçi Partisi'nin tezlerini yakından izlediğini gösterdi. Açıklamada, MHP'nin sahte "barış taaruzunu" gerçekçi bir biçimde değerlendirdi ve "MHP ile tehlikeli ilişkiler içine girenler şunu unutmasınlar: Faşizm kenidi dışındaki her bir siyasal eğilim ve görüşe yaşam hakkı tanımaz" dedi. CHP genel yönetiminin, bu sözlerin kendilerine yönelik olduğunda hiç bir kuşku duymayacakları çıktı.

EN SON KİŞİ: KEMAL TÜRKLER

DİSK Genel Başkanı'nın açıklamasında "işçi sınıfının temsil edilmediği" bugünkü parlamento aritmetiği emekçi halkın istem ve özemlerini yansıtmaktan uzaktır" değerlendirmesi de yer aldı. Bu değerlendirme doğru olduğunda kimsenin kuşkusuz olamaz. Ancak Türkiye'de bu durumda şikayet etmeye hakkı olanların sıralanmasında Kemal Türkler'in en son da yer alacağından kimsenin kuşkusuz olamaz. Türkiye işçi sınıfının siyasal örgütü seçimlere girenken, bu seçimlerde bir sermaye partisi olan CHP'nin desteklenmesini politika-

sanaların başında Kemal Türkler'in bulunduğuna unutulamaz.

GÖREVE SALDIRI

Türkiye İşçi Partisi, işçi ve emekçileri bilincendirme ve örgütleme görevine devam ediyor. TIP'in kitlelere yönelik gazetesi "GÖREV" her yer ulaştırılıyor. Burjuvazi ise tahammülsüzlüğünü göstermekte gecikmiyor. Ankara'nın bir gün mutlak hesap verecek olan valisi Durmuş Yalçın, Kızılay Meydanı'nda "GÖREV" satan on dört partilili göz altına aldırdı. Türkiye İşçi Partisi'nin avukatları, bu kanunusuz uygulamaya maruz bırakılan arkadaşlarını polislin elinden aldılar. TIP Ankara'daki Örgütü Sekreteri Umur Coşkun, Ankara'nın mevcut antidemokratik yasaları bile yeterli görme-

yen valisini protesto etti. Yapılan açıklamada şöyle dendi: "Ankara Valiliği, Emniyet Müdürlüğü, ya da polis memurluğu beylerbeylik düzeni içindeki merciler değildir. Bu kişiler de yasalara bağlıdır, yasalara uygun iş yapmaktadırlar. Ancak Türkiye İşçi Partisi'nin çalışmalarından korkan ve önlemeye çalışılan herkeş sunu hatırlatalım ki, Türkiye İşçi Partililerin bu baskılardan yılacakları sananlar aldanyorlar. GÖREV gazetesi satışı da Partimizin tüm eylemleri gibi mahallelerde, işyerlerinde, meydanlarda, her yerde sürmektedir ve sürmektedir."

Durmuş Yalçın'ın kanunusuz uygulamasından bir gün sonra Ankara'nın Ulus Meydanı'nda bir buçuk saat içinde 870 GÖREV satıldı. Emekçiler GÖREV'e sahip çıktı. GÖREV alan emekçiler arasında TIP'e bağış yapmak isteyenler de vardı. Bir emekçi, gazetesini satın aldıktan sonra, "TIP'e bağış yapayımayacağımı" sordu ve yüz lira bağışta bulundu. İşçiler ve emekçiler partilerine ve görevlerine sahip çıkıyorlar.

GÖREV'den

2.MC'NİN TUTKALI; KARANLIK, ZORBALIK, FAŞİZM...

Emperyalizmin ve büyük burjuvazinin entrikaları birbirine eklenerek oluşturulan İkinci Milliyetçi Cephe hükümetinin programı 27 Temmuz Çarşamba günü açıklandı. Sermayenin en gerici, en şoven, en saldırgan güçlerinin güvenini ayakta tutmak için Jinbir oyun pahasına yeni MC'nin çatısı çatmayı başaran Demirel, hükümet programını Meclislerde okurken gerçi dikkatler daha çok başka yöneydi. Yine Demirel'in AP grubu içinde baş vurduğu güvenoyunun kimileri için "sürpriz" sayılan sonucu asıl tartışılan konuyu oluşturuyordu.

Yeni MC hükümetinin güvenoyu alıp alamayacağı büyük ölçüde hâlâ güven olmaması günü belli olacak bir konudur. Fakat Demirel ve ortakları güvenoyunun psikolojik ortamını şimdiden hazırlamış durumdadırlar. Bu ortamın hazırlanmasında, Demirel ve kumar arkadaşlarının burjuva politikasına özgü sindirme yöntemlerini "ustaca" uygulamalarının payı kuşkusuz büyüktür. Bu yöntemlerin uygulanması için büyük burjuvazinin desteği alınmıştır. Fakat MC'de odaklanan faşizm ve gerici güçlerin karşısındaki demokrasi güçlerinin sağlam ilkel üzerindeki birliğinin sağlanamaması, kitlelerdeki anti-faşist birikime dayanan kararlı bir muhalefetin MC karşısında ayağa kaldırılmaması da, bu psikolojik ortamın hazırlanmasında önemli bir rol oynamıştır. Çoğu kesimlerde etkin olan, bir gün aşırı umutlara, ertesi gün aşırı umutsuzluklara sürüklenme eğilimi, Demirel'in güvenoyunu "çantada keklik" haline getirmelerine yardımcı olmuştur.

KAYNAŞTIRICI FORMÜLLER

Yeni MC'nin 1 Ağustos'ta güvenoyu sınavına girecek olan "yeni" programı aslında tek bir yenilik taşımaktadır: Faşist baskı ve terörün etkisinde de çok bir tehdit olarak öne sürülmesi. Yeni MC'nin programı, burjuvazinin gerici partilerinin, başlangıçta faşist ideolojinin semsiyesinin altında birleştirilmeye doğru her gün daha çok ilerlediklerini göstermiştir. Çatının kurulması için geçen iki haftalık süreçte ve onu izleyen günlerde, MC'nin beyinleri, birbirlerinden farklı görüşken ideolojik tezlerini ve stoganlarını kaynaştırarak formüller de bulmuşlardır. Bu formüller hükümet protokolünde ve programında ortaya konmuştur.

Hükümet programı kuşkusuz üç parti arasındaki ödünleşmelerin yansımasıdır. Özellikle MSP'nin kaprislerinin tatminine çalışılmış, MSP tenninolojisi hükümet programının içine mümkün olduğunca sığdırılmaya çalışılmıştır. MHP de hükümet programını büyük ölçüde kendi tabanı için bir "vitrin" olarak görmüştür. "Güçlü devlet" imajını programa kazımak için elden gelen yapılmış, her kelimenin başına bir "millî", "tarîhi" vb. sıfatı mümkün olduğunca yerleştirilmiştir. Fakat programın boğucu bir "gericilik" kokusu saçmasının temel nedenini, partiler arasındaki ödünleşmelerden farklı yerde aramak gerekir. İşçi ve emekçi sınıflar karşısındaki baskıcı, terörcü politikayı sürdürülebilmek için gerici burjuva partilerinin elinde, faşist ideolojiden başka bir ideolojik alternatif kalmamaktadır. Özellikle gerici burjuva partilerinin en büyüğü olan AP için bu söz konusudur. Bu hükümet programıyla birlikte AP "liberal" burjuva görünümüne nerdeyse kesinlikle "elveda" demiş olmaktadır.

"Ahlak", "millî kültür", "fitrat" gibi sloganların yeni MC programının diline bu kadar girmesinin nedeni de, bu sloganların aslında faşist ideolojiyi bütünlükle işlevini kusursuz yerine getirmeleridir.

DEMAGOJİ ETRAFINDA BİRLİK

Yeni MC'nin programı, faşizmin "sosyal demagoji" olarak bilinen eski ideolojik silahını da eskilerine nazaran çok geniş ölçüde kullanmaktadır. 5 Haziran seçimlerinden sonra MHP'nin en öne çıkardığı propaganda taktiği, "kitlelere kardığı yolu" vaatleme taktiği programı başarıyla monte edilmiştir. Programda hükümetinin hedefinin yeni bir "toplum düzeni" olacağını vaadedilmesine kadar gidilmektedir. "Kalkınmanın ganyesi" şöyle tanımlanmaktadır: "Mesut bir toplum düzenini gerçekleştirirsek..." Bir başka yerde de, "... sabbhatlı bir ekonominin ve sosyal yapıya geçilecek..." vaat edilmektedir. Her burjuva hükümet programında görülen, kitlelere alışılmış vaatlerin tekrarlamaıyla yetinilmeyip, yeni bir dizen vadinde de baş vurulması, sadece hükümetin kendisini "gidici" görmeyle açıklanamaz. Asıl açıklamayı, faşizmin bu geleneksel taktiğinin artık "liberal" AP'nin de defterine yerleşme-

sinde aramak gerekir. Bu da, gerici burjuva partileri arasındaki görünüşteki ideolojik farkların silinerek, faşizmin sosyal demagojisi etrafında bir birliğe doğru ilerlediklerinin kanıtı olsa gerekir.

Hükümetteki, "Koca Reis" gibi belli bakanlıkların esrarını çözmek için, varlığından kuşku olmayan partilerarası "kama" hesaplarının çok, bu sınıfsal gerçeği gözlemek gerekir.

Hükümet programının iç politikaya ilişkin bölümü açkça bir "polis devleti" ne doğru gidisi simgelemektedir. MC hükümeti bir yandan ölmekte baskı kuvvetlerini "en modern teçhizatla kavuşturmayı", diğer yandan mevcut anti-demokratik yasaları yenilerini eklemeyi planlamaktadır. Hükümet programında bazı suçların "yeni bir hüviyet kazanmasında" söz edilmesi, demokrasinin hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması ve kullanılmasında yonünde yeni adimleri tezgahlandığını habercisidir. "Özel" suçlara "özel" mahkemeler yaratmada usta

olan faşist kafa, bu konuda 12 Mart'lar da gösterdiği becerikliğini tekrarlamayı umuyor olsa gerekir.

Fakat bu umutlar da boşa çıkacaktır. Gerici, faşist güçler tarihin tekkerrür etmeyeceğini bir kere daha öğreneceklerdir. İşçi sınıfı ve emekçi kitleler, demokratik güçler, bugün, yalnız 12 Mart'lara göre değil, iki ay önceki MC dönemine göre de çok daha deneylidirler. İşçi sınıfının bilimsel sosyalist hareketi, Türkiye İşçi Partisi, örgütünü güçlendirip sağlamlaştırarak çıktığı 5 Haziran seçimlerinden bu yana kitlelerle gitgide daha sağlam bağlar kurarak gelişmektedir. İşçi sınıfı hareketinin gelişip güçlenmesi, demokrasi güçlerinin emperyalizme ve faşizme karşı sağlam ilkelere üzerinde iş ve eylem birliği sürecini ilerletecek, güçlendirecektir. Zafer erici güçlerin değil, işçi sınıfının, emekçi kitlelerin, tüm demokrat ve yurtsever güçlerin olacaktır.

Atatürk Öğrenci Sitesini komandolaştırma eylemleri hızlandı:

İSTANBUL'UN ORTASINDAKİ TEKSAS

GEÇENLERDE İSTANBUL'DA DİSK LASTİK-İŞ ÜYESİ GENÇ BİR İŞÇİ FAŞİSTLER TARAFINDAN ALÇAKÇA ÖLDÜRÜLDÜ. KATİLLERİN ATATÜRK ÖĞRENCİ SITESİNDE ÜSTLENEN FAŞİSTLER OLDUĞU BİLİNİYOR. BU AÇIDAN, OLAY YALNIZCA BİR SONUÇ ÇÜNKÜ SÖZÜ EDİLEN YURDU FAŞİSTLEŞTİRME GİRİŞİMLERİ, 1973 YILINDAN BU YANA PLANLI BİR BİÇİMDE UYGULANIYOR.

1973-74 öğretim yılında, sürüp giden yurt sıkıntısını gidermek amacıyla İstanbul'da bir yurt açıldı. Adı, Atatürk Öğrenci Sitesi. Yurt, Topkapı'da açıldı.

Bugün bu yurttaki devrimci öğrenciler bannamıyor. Ancak geçen yıl geç saatlerinde yurdun arka kısmında bulunan tel örgülerden atlayarak yurda girebiliyorlar. Çoğu kez de kurşunlanmak pahasına ya-pabiliyorlar bunu.

17 Temmuz pazar akşamı yurda çöreklenen faşistler, devrimcileri canlı hedef seçerek talim yapmak istediler. Yine yurda girme çabası içinde bulunan devrimciler bu kez de bombalı, uzun menzilli silahlı bir saldırıya uğradılar. Ama bir şans eseri ölen olmadı.

* Geçmişe Kısa Bir Bakış

Bu ve benzeri saldırılar sürüp gidiyor. Yurttan olup bitenleri, yurdun kuruluşundan bu yana izlemeye çalışalım.

1973 yılının Aralık ayında hizmete giren Atatürk Öğrenci Sitesi (AOS) Kredi ve Yurtlar Kurumu'nun 26. yurdu. Aynı zamanda Türkiye'nin en büyük ve en modern yurdu. On bloktan meydana gelen yurdun bir bloku kız öğrencilere ayrılmış durumda. Bunun dışında yurdun sosyal tesisleri, lokantası, kantini, merkezi ısıtma ve diğer tesisleri var. Bütün bu tesislerle birlikte, 19 ayrı binadan oluşan AOS 110 milyon liraya mal oldu. Yurttaki her blok 350 kişilik. Toplam 3280 kişilik kapasite ile AOS İstanbul'da yurtlarda kalan öğrencilerin % 50'ye yakın bir kısmını barındırmaktadır.

Bu kadar geniş sayıda öğrenciyi barındıran bir yurt, elbette ki sermaye iktidarlarının ilgisinden uzak kalamazdı. Onlar da ilgilendiler. Yurdun açılışından bu yana, hazırladıkları bir planı adım adım uygulamaya koydular.

FAŞİSTLER TARAFINDAN ÖLDÜRÜLDÜ

* AOS'un Çekici Yarı

Uygulanan planın ayrıntılarına inmeden önce, AOS'un sermaye iktidarlarını

niçin bu kadar ilgilendirdiğine bir göz atmak gerekiyor.

Topkapı yöresi, tümüyle bir işçi semti. Böyle bir işçi yöresinin tam ortasında bir faşist karargah ne kadar yerinde olurdu. Bu kampta, burjuvazinin vurucu güçleri olan faşist komandoların yerleştirilmeleri, besiyek çekilmeleri düşünüldü. Civardaki işçilerin küçük hareketleri karşısında, ekonomik ve demokratik direnişlerinde, bu karargahla beslenen vurucu güçler işçilerin üzerlerine salınacaktı.

Burjuvazinin sesi Tercüman gazetesi de aynı yerde sitesini kurdu.

Uzun süredir uygulanan plan, ilk sonucunu geçenlerde verdi. Geçtiğimiz hafta Cumartesi günü DİSK Lastik-İş üyesi olan Erol Doğan adındaki genç bir işçi, AOS'un faşistleri tarafından önce bıçaklandı, sonra öldüğü görüldüncede kurşunlanarak öldürüldü.

* Yurda Polis Yerleştiriliyor

Yurttan çıkan olaylar bahane edilerek yurda polis yerleştirildi. Nitekim şu anda 350 kişilik 10. blok polislerin ikametgahı halindedir. Gerçi bu önceleri geçici bir "tedbir" olarak gösteriliyordu. Ancak daha sonra yurdun bitişiğinde polisler için ek bir bina onarıldı.

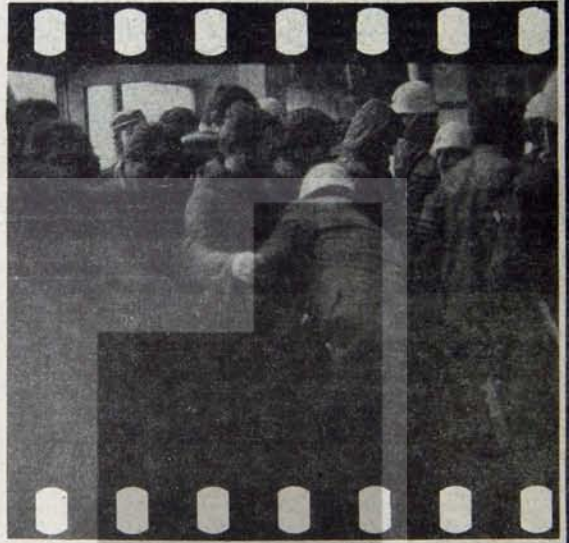
AOS'un açılması ve başına da müdür olarak Ali Kulik'in atanması ile olaylar da başladı. Ali Kulik'in göreve başlamasıyla 1500 kişilik kayıt kontenjanından 400 azılı komandanın yurda alınması bir olur. Yemeklerin bozuk ve pahalı olduğundan yakın öğrencilerin boykotta oldukları 8 Mart 1974 günü sabahı, yurt kantinine yabancısı bir grup gelir. Kantindeki devrimci öğrencilere ateş açılır. Bir çok öğrenci açılan ateş sonucunda yaralanır. Saldırılar bundan sonra da aralıksız sürer.

Temsilcilik seçimlerini kaybeden komandolar saldırı. 3 Mayıs "Türkçülük Bayramı"nı kutlayan komandolar saldırı. 8 Mayıs akşamı, faşistlerin kaldığı Edirnekapi yurdundan gelenlerle birlikte ortak bir saldırı düzenlenir. Son saldırıda tam bir faşist uyuşma görülür. Saldırıcıları yönetenler, kendilerini "albay", "binbaşı" sıfatları takan Mustafa Verkaya, Mustafa Kürtüncü adlı komandolardır.

Daha sonra MC hükümetinin Gençlik ve Spor Bakanı Ali Şevki Ereğ MC hükümetinin kuruluşundan kısa bir süre sonra yurda gelir ve komando gençliğe "Türkçülüğün yüceltiğinden, komünizmin ezilmesinden" bahseder. Büyüklüklerinden beri dersi alan komandolar aynı gün bayram yapıp yeniden devrimci öğrencilere saldırırlar.

* AOS'e MHP'li Müdür Atanıyor

Zabita memuru MHP'li Oktay Aras, Ali Kulik'ten sonra yurda müdür alanı.

AOS'DE GÜNLÜK OLAYLARDAN BİRL...

Aras, kendinden önceki müdürün akıl edemediği şeyleri gerçekleştirir.

Yurt yönetmeliğine göre yalnızca birinci sınıfta okuyan öğrencilerin yurda alınmaları gerekirken, yeni müdür ara sınıflarda okuyan birçok öğrenciyi yurda alır. Yurda başvuran ileri öğrencileri ise "durumunuzu araştıracağız" bahanesi ile savar.

Aras yurda hergün çevresinde kimlikleri meçhul kişiler olduğu halde geline girmektedir. Yurda alınan ülkücülerle ise çok iyi bir işbirliği içinde. Bu işbirliğinin bir parçası olarak, okuldaki komandolar yaptıkları araştırmalar sonucu tesbit ettikleri ilerici müdürü ihbar etmektedirler. Bu bilgi üzerine müdür Aras da gerekeni yapar ve bu öğrencilerin kayıtlarını siler. Bugün yurttan kaçan faşist olmayan öğrencilerin sayısı bu işlemler sonucunda son derece az.

* MİSK'e Zorla Üye Kaydettiler

Öte yandan yurttan çalışan işçiler de aynı baskılarla karşı karşıyadırlar. Bunlardan 1 Mayıs 1976 gösterilerine katılanlar önce 10. blokta işkenceden geçirilirler. Sonra da işlerine son verilir. Diğer işçiler ise zorla MİSK'e üye kaydedilirler.

1975 yazında 9. bloğa yerleştirilen kız öğrenciler de aynı baskılara uğradılar. Geçen yarı kızların kaldığı bloğa giren faşistler ağza alınmayacak küfürlerle kızlara saldırdılar. Bunlar olurken, Zehra

Dursun ve Hasibe Germiyan adlı faşistler de memur olarak yurda yerleştirilirler. İstanbul Ülkü Ocakları Kadın Kolları Başkanı Ferahnaz Şahingöz de kızlar bloğundaki olayların yöneticisi durumundadır. Sürekli saldırıların ardından bir çok kız öğrenci Aras'ın elde ettiği asılsız ihbarlar sonucunda yurttan uzaklaştırılır.

29 Haziran 1976 günü faşistlerin saldırısı ile başlayıp iki öğrencinin yaralanması ile sonuçlanan olaylardan sonra devrimci öğrencilerin kaldığı 2. blok bü-tünüyle boşaltılır.

* Mücadele Sürecek

Öğrenciler konu ile ilgili olarak bir çok kez İstanbul valisine başvurular. Ancak bugüne dek hiç bir cevap alamadılar.

Öte yandan çocuklarını görmek için Anadolu'nun çeşitli yörelerinden yurda gelen aileler, içeriye sokulmamaktadır.

Bütün bunlara rağmen faşist saldırılar devrimcileri yıldıramayacaktır. Hayatın her alanında süren mücadele, faşist beslemelere karşı da sürecektir. AOS'de kalan devrimci öğrenciler şöyle diyor:

"Biz devrimci AOS öğrencileri, sömürüye ve faşizme karşı halkın yanında saf tutmuş yurtseverler olarak, faşist tertipleri boşa çıkartmaya ve faşistlerin saldırılarına karşı devrimci dayanışma içinde direnmeye kararlıyız. AOS'un faşistleştirilmesine engel olacağız."

ESKİ BİR YAZI, YA DA DEMİRCİOĞLU'NUN ÖLÜMÜ

Osman Saffet AROLAT

"Bir sabah uykusunda
Polisi saldırdılar
Demircioğlu Vedat'
Coplarla öldürdüler
Coplarla yumruklarla
Vurdular öldürdüler"
Ruhi SU

Eski bir dergi sayfasında yıllar öncesi yazdığım bir yazıyı okudum. Dokuz yıl öncesindeki bir öğrenci öldürölme olayıyla ilgiliydi. Vedat Demircioğlu'nun ölümüyle ilgili...

Bu yıllarca uzakta ve dün kadar yakın ölüm olayının yazısını sizlerle birlikte bir kez daha sesli olarak okumak gerektiğine inandım.

"Adı Vedat Demircioğlu.

1943 Mart'ının 5'inde Konya'nın Taşkent bucağında dünyaya geldi. Bir Anadolu çocuğuydu. Vefa Lisesini bitirdi. Şimdi baştan başa değiştirilmesi gereken bir eğitim düzeni içinde hukuk öğrenimini tamamlamaya çalışıyordu. Hukuk fakültesi B Grubu öğrencisiydi.

Her halkını seven genç gibi, o da düzenin bozukluklarını görmüş, haksızlığa, sömürüye başkaldırmıştı. Öğrenimini tamamlayabilmek için bir yandan işportacılık, otel katipliği gibi işlerde çalışırken bir yandan da sosyalist bir örgüt içinde mücadele veriyordu. 25 yaşının bütün enerjisini toplumsal mücadelede adanmıştı. Bütün gençlik ve işçi hareketlerinde ön plandaydı.

Aynı zamanda Türkiye İşçi Partisi Eminönü İlçesi'nin en aktif elemanlarından. Parti içi eğitim bürosunda görevliydi. TİP Eminönü İlçe Başkanı Erdoğan Yamaç'ın söylediğine göre, yönetim kurulu üyelerinden daha da çok çalışıyordu. Bu nedenle yeni yönetim kurulunun en kuvvetli adaylarından biriydi. Afisi yapıyor, el ilanı dağıtıyor, hoparlörleri bağıyordu.

Sosyalist gençlerin örgütü Fikir Kulüpleri Federasyonu'na da üyesiydi. FKF'nin eylemlerinde ön planda: yer alanlardan biri de oydu...

O kanlı 17 Temmuz 1968 gecesi İstanbul Teknik Üniversitesinde bulunuyordu. Çünkü, Teknik Üniversite Motorlar Kursularının da öğrencisiydi. Kurstan sonra ABD 6. Filosuna karşı eylem yürüten Teknik Üniversiteli kardeşlerinin heyecanına o da katıldı.

OLUMUGERİDE KALDI ANA MÜCADELESİ SURUYOR

Sonra o vahşet saldırı başladı. Polislerin coplan masum gençlerin körpe vücutları üzerine birer cellat baltası gibi iniyordu. Vedat Demircioğlu da saldırıya uğrayanların arasındaydı. Korunmak için Gümüşsuyu Öğrenci Yurdu'nun üst katındaki yatakhanelere çıktı. Polisler here karşı beş-on kişi olarak saldıyorlardı. Cop ve tekme darbeleri arasında geileyen Vedat pencereye kadar çekildi.

İşte 17 Temmuz gecesine "kanlı gece" damgasını vuran cinayet o anda işlendi. Polisler son defa coplar ve tekmelelerle Vedat'ın üstüne yüklendiler. İnce

pencere camları paramparça oldu ve Vedat'ın vücudu ikinci kattan aşağıya düştü.

Kanlar içinde yerde yatan Vedat'ın üzerine dört polis birden çullandı. Kendinden geçmiş olan genci yerde sürüklerken, hâlâ vahşet duygularını tatmin edememiş olacaktı ki, bir yandan da copluyorlardı. 300 metre kadar sürükleyip Teknik Üniversite'nin ana giriş kapısına getirip attılar. Vücudundan boşanan kanlar 300 metrelik bir iz bırakmıştı geride.

10 dakika kadar da ana giriş kapısında yattı Vedat. Karşıdaki evlerde otu-

ranlar bu dehşet verici manzaraya tanık oldular. Yürekleri parçalandı, ağladılar.

Nihayet bir polis, kanlar içindeki Vedat'ı bir arabaya atarak İlk Yardım Hastanesi'ne götürdü. Ve oraya bırakır bırakmaz ortadan kayboldu. Suçluların telaş içinde kaçmıştı.

Saldıran Amerikan filosofunun bahriyeleri polislin kapısında nöbet beklediği fuhuş yuvalarında cinsel arzularını tatmin ederlerken, Vedat tam bir hafta ilk Yardım Hastanesi'nde ölümlü pençeleşti. Kafatası parçalanmış, vücudu cop darbelerinden mosmor olmuş, kol kemikleri kırılmıştı.

Kan kaybediyordu. Arkadaşlarının verdiği (O) grubu RH negatif kanda derdine dennen olamıyordu. Ameliyat yapıldı, o da kurtarmadı Vedat'ı...

Sosyalist kavganın genç militanı 24 Temmuz 1968 günü sabaha karşı arkasında gözü yaşlı bir ana ve onun ölümünü daha da bilinçlenmiş bir gençlik ordusu bırakarak bu dünyadan göçtü. Sosyalist hareket bir şehit daha vemişti.

Annesi Naciye Demircioğlu arından kanlı göz yaşları döker ek ağlıyordu:

"Ölmedi ki o. Gitmedi ki. Kurban edildi, polislere vurdular. Elin genççik çocuğundan ne istesiziz polisler? Önde giderdi benim oğlum. Yiğitliğini gösterirdi ki, önde giderdi. Önde giderdi işte..."

Ve ölümüne kadar saflarında kavga verdiği Türkiye İşçi Partisi'nin Genel Başkanı doste düşmana ilan ediyordu:

"Ölümlünü sonsuz acılara öğrendiğimiz yurtsever, kahraman, genç Partili kardeşimiz Vedat Demircioğlu'nun polislerce öldürülmesinden manevi sorumluluk mevkiinde bulunan Demirel Hükümeti'dir. Bu cinayetin hesabı mutlaka sorulacaktır..."

Yazı bitti. Gazetelere el attım. Bir tek sütunluk haber iliştirmeye, başlıkta şöyle deniliyordu: "1. MC Hükümeti döneminde 314 ölümlü, 2438 yaralanan ve dört bini aşkın patlama olayı oldu."

Demircioğlu'nun ölümünün dokuzuncu yıldönümünde henüz dinmeyen yarası önünde, bu isimlerini bile hatırlayamadığımız dün denecek kadar yakın zamanda ölen, asırlar kadar uzaktaki kanlı gençler için hepimizin yapacağı çok önemli şeyler var. Özellikle örgütlü gençler görevleri konusunda. Bir ana bile unutmayalım...

TERFİLERİ KKK SORUNU BELİRLİYECEK

Her yıl Ağustos ayının ilk günü toplanan Yüksek Askeri Şura'nın bu yılki toplantısı aynı güne alındı. Bu yıl Ağustos ayının ilk gününde Millet Meclisi'nde güven oylaması yapıldı. Toplantının iki gün sonraya ertelenmesi güvenoyu sonuçlarının önemini vurguluyor.

Bu yılki Askeri Şura toplantısının en önemli sorununu Kara Kuvvetleri Komutanlığı olacağı şimdiden biliniyor. Şu anda bilinmeyen, güvenoyu almaması halinde MC Hükümeti'nin ve başkanı Demirel'in Orgeneral Ali Fethi Esener'i Komutan yapmak için ne kadar ısrar edeceği. Güvenoyu almaması halinde Demirel'in göstereceği ısrarın Kara Kuv-

vetleri Komutanlığındaki diğer terfileri etkilemesi mümkün görülüyor. Bu yıl KKK'de altı korgeneral terfi sırasına gelmiş durumda. Bunların ikisi orgeneral olabilecektir. Ancak yürürlükteki yasalara göre bu yıl üç orgeneral yapmak da mümkün.

Terfi sırasındaki korgenerallerden Necdet Urug, Sedat Celal ve Selahattin Demircioğlu önde yer alıyorlar. Demircioğlu, 12 Mart döneminde İstanbul'da sıkıyönetim mahkemelerinde başkanlık yaparken mahkemesi, zamanın Milli Savunma Bakanlığı tarafından lağvedilen kimsede. Bu yüzden yeni MC hükümetinin Demircioğlu'nun terfinden problem çıkarması mümkün.

Orgenerallik sırasında gelen iki korgeneral kamuoyunda yakından tanınyor. Musa Ögün, 12 Mart'ın TRT Genel Müdürlüğü görevini yaptı. Korgeneralliğe terfi etmesi de böyle bir görevde bulunmasına bağlı olarak var. Musa Ögün, TRT Genel Müdürlüğü görevinden sonra uçak yolsuzluğu ile ilgili soruşturma komisyonlarına da başkanlık yaptı.

Korgeneral Recai Engin ise daha genel olarak kamuoyunda ismi duyulan. 12 Mart öncesinde gazeteci-yazar İbrahim Soysal, Tural'ın Genel Kurmay Başkanı'na döneminde Engin'in çağırılarak dövlüdü. Recai Engin'in Tural'a yakınlığı bu zamları öğrenildi. Tağ-

maç, Genel Kurmay Başkanı olunca Tural'a yakınlığı ile tanınanlar arasında Tuğgeneral Recai Engin'i, terfi ettimeyere emeklilik işlemlerini hazırladı. Fakat zamanın Cumhurbaşkanı Sunay, bu işlemleri iptal ettirdi. Engin'ün görevi ortadan kaldırdı. 12 Mart döneminde Ankara Sıkıyönetim Komutanı Orgeneral Sancak'ın kurmay başkanlığını yaptı ve korgeneral oldu.

MC hükümetinin güvenoyu almaması halinde Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nun ilave diğer terfi işlemlerinin birleştirilmesi anlaşıyor. Demirel'in terchillerine ne yolda olacağı tahmin etmek ise zor değil.

ÖRGÜTLÜ, ETKİN BİR GÖREV BAŞI

AP, MHP VE MSP'NİN OLUŞTURDUĞU YENİ MC HÜKÜMETİNİN PROGRAMINI İNCELEYEN TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ BAŞKANLIK KURULU, 29 TEMMUZ GÜNÜ AŞAĞIDAKİ DEĞERLENDİRMEYİ YAPMIŞTIR.

Burjuvazinin en gerici partileri işçi ve emekçi halkımıza karşı yeni bir cephe itidarı kurmuş bulunuyorlar.

AP, MHP ve MSP, emperyalizmin, büyük sermayenin, büyük toprak sahiplerinin çıkarlarını savunmak, kitlelerin örgütlenme ve mücadelesine set çekmek için yeniden bir araya geldiler. Sömürücü güçler, kısa bir aranız döneminden sonra, ekonomik bunalımın sonuçlarının işçi sınıfı ve emekçi halkımıza yüklenmesinin, daha geniş sömürü olanaklarının yaratılmasının ve bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin engellenmesinin, bir CHP iktidarı yoluyla taviz ve sapıtma politikasına gerek kalmaksızın sağlanabileceğinde karar kıldılar. Başka alternatifleri, hiç değişse şimdilik, denemeye gerek duymadılar; bu yolda politik kadrolarını yönlendirmediler. Aslında kurulan yeni cephenin programının gerçekte ne olduğunu, hangi çıkarlara hizmet yolunda neler yapacağını anlamak için, yeni MC'nin koalisyon protokolü ve programını uzun boyulu incelemek gerekmiyor. Milliyetçi Cephe'yi oluşturan partilerin sınıfsal özleri ve geçen iktidar dönemindeki icraatları, AP, MHP ve MSP'nin hangi hedefler etrafında yan yana geldiklerini ortaya koymaya yeterlidir. Açıklanan program, bütün kapalı ifadelerine ve aldatmalarına rağmen yalnızca MC'nin, bağımsızlığa, demokrasiye, emeğe düşman yüzünü bir kez daha sergilemesi bakımından bir anlam taşımaktadır.

Program. AP'nin daha da sağa kayarak MHP'ye yaklaştığını göstermektedir:

Hükümet protokolü ve programının en önemli özelliği, üç parti arasındaki ideolojik farklılıkların silinmesine doğru bir adım olmaktadır. Bu, üç parti arasında ortak bir noktaya ilerlenmesinden çok, faşizme özgü ideolojik tezlerin ve yaklaşımların hakim duruma geçmesi olarak yorumlanabilir. Bu anlamda protokolde ve programda başarı MHP'nin olmuştur. Adalet Partisi, söz konusu belgelerle, "liberal" görüşünden hemen hemen kesinlikle uzaklaşmış olmaktadır. Bu gelişmeyi sadece her ne pahasına bir hükümet kurma amacına bağlamak mümkün değildir. Temel neden, işçi ve emekçi sınıflar karşısındaki baskıcı politikayı sürdürürebilmek için gerici burjuva partilerinin (özellikle bunların en büyüğü olan AP'nin) elinde faşist ideolojiden başka bir ideolojik alternatifin giderek kalmamasıdır.

Yine bu protokol ve bu programla birlikte, AP de MHP gibi, faşizmin "düzen değişikliği" sloganını benimsemiş gözükmektedir. Yıllardır "bu düzeni değiştireceklerini" söyleyenlere yerine neyi koyacaklarını söylediler" diyen AP'nin de imza koyduğu hükümet protokolünde ve programında şöyle denmektedir: "Kalkınmanın gayesi... mesut bir toplum dü-

zenini gerçekleştirmektir." Programda ayrıca şu cümle yer almaktadır: "...sihatli bir ekonomik ve sosyal yapıya geçilecek..." Böylece bugünkü düzenin bu amaçlara uymadığı kabul edilmekte, yeni bir düzen hedefi gösterilmektedir. Bunun, MHP'nin kendi sloganlarından birini kabul ettirmesi kadar, ondan da çok, bu slogana AP tarafından da sahip çıkılması biçiminde yorumlanması gerekir.

Yeni koalisyonun temel niteliği antikomünizm ve şoven milliyetçiliktir:

AP, MHP ve MSP işçi sınıfına ve onun ideolojisine, politik hareketine karşı azgın bir düşmanlıkta birleşmişlerdir. Yeni koalisyonun en temel niteliği antikomünizm ve şoven milliyetçiliktir. İyiden iyiye eskimiş bir yöntemle, "hürriyetlerin kötüye kullanılmasını engelleme" bahanesiyle demokratik hak ve özgürlüklere karşı geçmiştekinden daha geniş ve sistemli bir saldırının planlanması yapılmaktadır. "İçgüvenlik, asayiş ve kanun hakimiyeti" ile ilgili açıklamalar işçi ve emekçiler üzerindeki baskı ve terörün çok daha ileri ölçülerde sürdürülmesi için göstermektedir. Milliyetçi Cephe partileri açıkça bir 'polis devleti'ni öngörmektedirler. Emniyet kuvvetlerinden güvenliği sağlayıcı "ilk müessese" olarak söz edilmiş, hükümetin bu konuda "başka müesseseleri" de düşündüğünü göstermektedir.

Bazı suçların "yeni bir hüviyet kazanmasından" ve bu suçlara karşı emniyet kuvvetlerinin "en modern teçhizata kavuşturulmasından" söz edilmesi, demokratik hakların kullanılmasına karşı yeni tehditlerin planlandığını göstermektedir. Aynı şekilde "kanun hakimiyetinin sağlanmasında", "her türlü imkandan yararlanılması" da yeni baskı yöntemlerinin habercisidir. Kanun dışı eylemlerle mücadelede "hukuk'un sadece "başlıca" dayanak olarak görülmesi ise, hükümetin "başka" dayanakları da meşru saydığını göstermektedir.

Program, büyük sermayeye ve büyük toprak sahiplerine yeni vurgun, soygun imkanları sağlamaktadır:

Programda, "yatırımlar için, güvenli bir ortamın yaratılması"na ilişkin ve yukarıda belirtilen baskıcı, antidemokratik hedeflere ek olarak, büyük burjuvazinin hemen hemen bütün taleplerinin yerine getirileceği belirtilmektedir. "Kamu idaresinde verimliliğin artırılması"; "kalkınmaya ters yönde tesir icra eden" vergi mevzuatının yeniden düzenlenmesi; büyük sermayeye sağlanan teşvik imkanlarının "her alanda, yeni bir anlayışla" düzenlenmesi; tarımda projeye dayalı kredi sisteminin geliştirilmesi, tarımda teşvik tedbirlerinin yaygınlaştırılması ve özellikle "toprak reformu" ile ilgili olarak "mülkiyet hakkının tahribine giden uygulamalar"la bundan böyle gidilmeyeceği ve

"mağduriyetlerin önleneyeceği"; Kamu İktisadi Teşebbüslerinin "kaynak doğurucu" işletmeler haline getirileceği; "kalkınma şirketleri"nin kurulacağı... ile ilgili açıklamalar, hep büyük sermayeye nasıl bir sadakatle hizmet edileceğinin göstergeleridir.

Program, ülke ekonomisinin içine itildiği ekonomik bunalımın yükünü işçi sınıfı ve emekçi halka çektimeyi öngörmektedir.

Kapitalizmin bunalımının ve büyük sermayenin karşı karşıya olduğu kredi, pazar, finansman dar boğazı, bürokratik engeller gibi sorunların işçi ve emekçilerin ortak derdleri, ülke sorunları olduğu aldatmasıyla sözde "ulusal", fedakarlıklar isteneceği şimdiden bellidir. Milliyetçi Cephe kapitalizmin bunalımının çözümünü esnaf ve zanaatkarları daha hızlı iflasa sürükleyen, köylerde topraksız sayısını çoğaltan, işsizliği artıran, pahalılığı sürdürüp daha da hızlandıran, işçi sınıfının sömürsünü yoğunlaştıran yöntemlerle, çalışan kitlelere yüklemeye devam etmenin planı içindedir. Ağır dış borçlar, bu yükü, yaşayan nesillerin ötesinde gelecek nesillere de aktarmanın hesabını yapmaktadır.

Programda işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin taleplerine kesin bir set çekilmektedir.

"Çalışma barışı"yla ilgili bölüm, faşist ideolojiden esinlenen bir biçimde kaleme alınmıştır. Emekçilerin en acil sorunlarına ilişkin olarak yapılan öneriler ise, bu sorunları birkaç yuvarkak sözle geçiştirmekten ibarettir. Bu arada örneğin yeraltında çalışanlar için, çalışma koşulları üzerinde hiç bir söz söylemeden sadece "daha kısa zamanda emeklilik hakkından" söz edilmesi, hükümetin işçi ve emekçi kitleler karşısındaki durumunu göstermektedir.

Program, işçi ve emekçileri bölmeye ve demagojiyle yanıltmayı amaçlamaktadır.

Programın dikkati çeken bir özelliği, işçi sınıfı dışındaki emekçi kesimlere, köylülüğe, esnaf ve zanaatkarlara karşı bu kesimleri düzenleyen kuruluşlara çalışan bir tutum takılmamasıdır. Köylerde altyapı tesislerinin geliştirilmesi, Güneydoğu'da mayınlı bölgenin mayınları temizlenmesi, çalışanlar dışındaki yurttaşlar için de sosyal güvenlik imkanının yaratılması, milli mesken planı, basit emekçileri için yirmi yılda emeklilik, sanatçılara vergi muafiyeti gibi vaadlere yer verilmesi, bu tutumun göstergesidirler.

MC bu programla işçi ve emekçi kitlelere karşı baskıcı bir politika uygulayacağını bir

BİR MÜCADELE İÇİN

INA!

kere daha ve açıkça ilan etmektedir. Ancak kitlelerin giderek artan mücadelesinden ve kararlılığından çekinmekte, bunun için de mümkün olduğunca karşıındaki mücadeleye cephesini daraltmaya çalışmaktadır. Milliyetçi Cephe'nin yeni programı ve bu programa esas olan protokol, belli hedeflerin son derece üstü kapalı bir şekilde ifade edilmesi ve sözde emekçi kitlelerden yana, araçları belirtmemiş vaatlere yer verilmesiyle bir politik demagoji ve aldatma belgesi niteliğini de taşımaktadır. Bu tutumun nedenlerinden biri, hiç kuşkusuz, bu hükümetin de uzun süre iktidarda kalacağından emin olmaması ve bir tür seçim ekonomisine kendisini zorunlu hissetmesidir. Fakat bunun yanı sıra, işçi sınıfı içindeki emekçi kitleleri, orta tabakaları düzenle uzlaştırmak ve böylece baskı rejiminin toplumsal bir tabana kavuşturulmasını sağlamak amacıyla da söz konusudur.

Programın dış politikayla ilgili bölümü daha önceki MC hükümetinin programından pek farklı değildir. Burada da yumaşmadan ve barıştan yana cümlelerinin yanında, NATO'nun ve CENTO'nun savunulması, kapitalist dünya sistemine bağlılığın teyid edilmesi ağırlıklı bir yer tutmaktadır. Hükümet, yumaşama geçeceğini bile, bu gerçeği iki askeri blok arasındaki dengeye bağlayarak, Türkiye'nin NATO'daki varlığının bir gereği olarak kullanma çabasındadır.

Büyük sermayenin en gerici partilerinin bu son ortak programı, işçi ve emekçileri görevlerinden alakotmak için hangi ideolojik saldırı yöntemlerini kullanmaya devam edeceklerine ve temel taktiklerine de açıklık getirmektedir.

Milliyetçi Cephe'nin elebaşları, işçi ve emekçi kitleler arasında "yeni, bugünkünden değişik, sömürsüz ve mutlu bir Türkiye" özleminin ne kadar derin olduğunun farkındadırlar. Bu özlemin ve kitlelerin artan mücadeleciliğinin önüne set çekebilmek, yanlış kanallara yöneltebilmek için emekçi halkın belli taleplerine cevap verir, bugünkünden farklı bir Türkiye özlemini sahip çıkar görüntümüne girmekte, faşist planlara kitle tabanı sağlamaya çalışmaktadırlar. Geri ve bağımlı Türkiye kapitalizmi çerçevesinde verilebilecek tavizlerin sınırlılığı ve buna dayalı görüntülerin geçiciliği ise, ikinci yöntemle, dini inanışların burjuvazinin politik çıkarları için kullanılmasını, bilimsel olmayan görüş ve açıklamalara mümkün olabilen en büyük yaygınlık ve etkinliğin kazandırılması yöntemine kapatılmaya çalışılmaktadır. Milliyetçi Cephe programında yer alan ve özellikle küçük üreticilere ve kapitalizmin güvenli bir hayattan yoksun ettiği yaşlı, işsiz, muhtaç kişilere yönelik vaatler bu yöntemlerin bir belirtisidir. Yine Türk Ceza Kanunu'nun 163. maddesi ile ilgili açıklamadan imamet hatip okullarına, eğitim sistemine ve camilere kadro tahsisine kadar birçok vaat, temelde aynı ideolojik saldırdın göstergeleridir.

Program, MC karşısında
CHP'nin tarafsızlaştırılmasını
öngörmektedir:

Burjuvazinin ekonomik taleplerini karşılamada CHP hükümet programıyla büyük benzerlikler gösteren programda, işçi ve emekçileri bölme ve faşizme kitle tabanı oluşturmaya yönelik tedbirlere ek olarak, bir süreden beri izlenen ve seçim sonrası parlamento aritmetiği hesaplarında ivme kazanan CHP'nin sağa kayışını perçinleme ve onu ilerici demokratik güçlerden, MC karşısındaki doğal müttefiki olan solundan bütünüyle soyutlamak üzere hükümetle muhalefet arasında "karşılıklı anlayış, müsamaha ve uzlaşma" konusuna önemli yer verilmektedir. Böylece program, ikinci MC'nin ve dolayısıyla egemen sınıfların temel taktiğini somutlamaktadır. MC, kendi tabanını mümkün olan en büyük genişliğe çıkarmaya çalışırken en gerici burjuva partileri arasında olabildiğince sıkı bir birlik, kelimenin tam anlamıyla bir "cephe" kurmaya, CHP'yi kendisi karşısında en azından tarafsızlaştırmaya ve bütünüyle işçi sınıfına, onun bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm hareketine saldırmaya hazırlanmaktadır. Programda "iktidar-muhalefet münesibetlerine özel değer ve önem atfedileceği", "geçmiş siyasi mücadelelerin doğurduğu bir takım kırılganlıkların, kısır çekişme ve gerginliklerin devamı yerine karşılıklı anlayış, müsamahayı ve uzlaşmayı hakim kılmak azmi ve kararı içinde bulunduğu", "siyasi partilerimizin birbirini tamamlayan ve milli hedeflere yönelen görevleri olduğu" ile ilgili ifadeler ve programın genel havası bu taktiğin CHP'yle ilişkin yanını oluşturmaktadır.

Sömürçülüğün en gerici, en azgın, en terörcü güçlerinin yönetimindeki yeni Milliyetçi Cephe'ye karşı bağımsızlıktan, demokrasiden, sosyalizmden yana tüm güçlerin mücadele cephesi oluşturulmalıdır.

CHP'yi solundaki doğal müttefiklerinden koparmak, faşist güçlerin bir ölçüde hoşgörü ile karşılanmasını, bu güçlerle belli temaslara girmesini sağlamak yönündeki planların, CHP bakımından da karşılıksız kalmasının görülmesi endişe vericidir. İşçi sınıfı ve emekçi yığınlar sürekli bir gerilemeye mahkum edilmek, bunun kabulünden başka çözüm bulunmadığı

düşüncesiyle yanıtılmak istenmektedir. Oysa milyonlarca seçmen, oylarını, sürekli bir gerileme ve burjuvazinin en saldırgan güçleriyle uzlaşma için kullanmadılar. 5 Haziran seçimlerinden bugüne kadar olan tüm politik gelişmeler, "işçi sınıfının kurtuluşunun ancak kendisi tarafından sağlanabileceği", "demokratik hak ve özgürlüklerin (de) doğrudan doğruya bu hak ve özgürlükleri kullanacak kişilerin mücadelesiyle korunup geliştirilebileceği" yolundaki partizim görüşlerine artan oranda haklılık kazandı. İşçi sınıfının, propaganda ve örgütlenme için var olan legal olanaklardan sonuna kadar yararlanmasını gereğinin öneyi ortaya çıkıttı. İşçi ve emekçilerin mücadelesinin ileri adımlar atmasında CHP'nin olabileceği yeri daha büyük açıklık kazandı. Böylece, CHP'nin şartsız desteklenmesi politikasının yanlısı kuşkuya yer bırakmayacak biçimde su yüzüne çıktı. Sermayenin en azgın güçleri karşısında, başta işçi sınıfımız olmak üzere işçi ve emekçilerin hak ve çıkarlarını büyük etkinlikte savunacak bir örgütlenmenin başarılması olmasının önemli ancak şimdiden derine kavranmaya başlandı. Bununla birlikte, Türkiye İşçi Partisi dışındaki sol'un yanlısının bu kadar çabuk su yüzüne çıkmış olması dahi, gerekli değerlendirmeler vakit geçirmeksizin yapıldığı takdirde başlıbaşına bir kazanç olabilir. Partimizin, denemiş militan kadroları, yurt çapına yayılmış örgütlenmesi, tutarlı ve kararlı yapısıyla işçi sınıfımızın olduğu kadar bütün demokrat ve ilerici güçlerin MC karşısında vermek zorunda oldukları antifaşist mücadelesinin de bugün önde gelen güvencesi ve dayanağı olma durumundadır.

Türkiye İşçi Partisi, işçi ve emekçi kitlelerin mücadelesinin örgütlenmesi, faşizme ve emperyalizme karşı tüm güçler arasında birlik ve dayanışmanın sağlanması, böylece oluşturulacak antifaşist demokrasi cephesinin kitleleşme gücünün giderek artırılması ve niteliğinin yükseltilmesi yolunda tüm olanakları ve özveriyle çalışma azmini teyid eder.

ÖZÜR VE DÜZELTME

Geçen hafta orta sayfamızda yer alan "LENİN: İŞÇİ PARTİSİ VE SEÇİMLER" başlıklı incelemenin son bölümündeki "Devrim dalgası ister yükselsin ister düşsün, işçi sınıfı adına Kadet destekçiliği yapanlar, rüzgana tutulmuş gibi olacaklar. Kitleler doğruları yaşayacaklar" paragrafı, bir dizgi yanlışlığı sonucu tirnak içine alınmıştır. Bu paragraf, Lenin'e ait çok daha uzun bir paragrafın özetidir. Özür dileyerek düzeltilir.

EV SAHİPLERİNE DUR DİYEN YOK; KİRALAR ALMIŞ BAŞINI GİDİYOR

- Türkiye'de çalışanlar ortalama olarak gelirlerinin yüzde 50'sini kiraya veriyorlar.
- Son altı ayda kiralara % 14.5 oranında yükseldi.

Türkiye'de düşünce özgürlüğü yoktur. Yıllardır aydınlar, emekçiler üzerinde demoklesin kılıcı gibi duran 141-142'inci maddeler sömürünün sümesine katkıda bulunur. Buna karşılık Türkiye'de alabildiğine geniş bir sömürü özgürlüğü bulunur. Bu kötüye kullanılan özgürlüklerin en acımasız ev sahipleri tarafından uygulanır. Özellikle büyük kentlerde ev sahipleri işçilerin, memurların, emeklilerin ve diğer dar gelirli kimselerin korkulu rüyası haline geldiler. Ev sahiplerini durduracak ne bir yasa hükmü ne de bir kamu kuruluşu var. Türkiye'de iyi kötü her çeşit malın fiyatının artması için bazı koşulların yerine getirilmesi gerekiyor. Ev kiralalarının artması için ev sahiplerinin "keyifleri" yeterli bir neden sayılıyor. Ev sahipleri hayat pahalılığının artmasına bakmadan ve dar gelirli kimselerin ve maaşlarında belirli bir yükselme görülmediği halde bile ev kiralalarını sürekli artırıyorlar. Bu işi dur diyen de yok. Burjuva partileri ev sahiplerini darıltmamak için şimdiye kadar kira sorununa hiç değinmediler. Oysa bugün Türkiye'de büyük kentlerde hemen hemen halkın yüzde 60'ı kirada oturuyor. Kirada oturanların büyük bölümü de geçekondularda yaşıyor.

İstanbul Ticaret Odası Endekslerine göre bu yılki kira artışları geçen yılın aynı dönemine oranla büyük bir artış gösterdi. Bu yılın ilk altı ayında kiralaların artış oranı yüzde 14.3 iken toptan eşya fiyatlarındaki artış yüzde 9.4 olarak belirlendi. Yani görüldüğü kadarıyla ev kiralaları hayat pahalılığında da hızlı olarak almış başını gitmekte. Bunun nereye kadar gideceği ise belirsiz.

ÜCRETLERİN KIRAYA ORANI

Konut kiralalarının aile gelirlerine oranlanması Türkiye'de çok ilginç sonuçlar veriyor. Yugoslavya'da konut kiralaları

aile gelirlerinin ancak yüzde 4.7'sini oluştururken Türkiye'de bu oran yüzde 23.3'e fırlıyor. Fransa'da bile bu oran yüzde 15'i geçmiyor. Aşağıdaki tablo bu konudaki adaletsizliği ortaya koymaya yetiyor.

KONUT KİRALARININ AİLE GELİRLERİNE ORANI

Ülkeler	Yüzde
Yugoslavya	4.7
Bulgaristan	5.5
Çekoslovakya	7.5
Avusturya	11.5
Fransa	15.0
Finlandiya	20.0
Batı Almanya	23.0
Türkiye	23.3

Yukarıdaki oranlama bir aile içinde birden çok kişinin çalışması durumunda geçerlidir. Türkiye'de büyük bir işsizlik sorununun olduğu düşünülürse bir aile yalnızca aile reisinin çalışması durumunda konut kiralalarının aile gelirlerine oranı yüzde 50'yi rahatlıkla geçer.

Türkiye'de geçerli olan çarpık kapitalizmin gereği olarak kentler hızla büyürken kiracılık oranı da yükseliyor. Kiracıların sayılarının artması demek konutlarının rantlarıyla geçinen, çalışmadan para kazanan belirli kişilerin sayıca artıklarını gösterir. Yani büyük kentlerde bir yandan mülksüzleşme olayı, süreci hızlanırken öte yandan da kolay para kazanma yolları artıyor, sömürü katmerleşiyor.

İşçiler toplu sözleşmeleri, memurlar katması artışı olur umuduyla her yıl bütçe kanununu bekleyedursun ev sahipleri kapitalist düzenin kendilerine tanıdığı geniş sömürü olanaklarını burjuva partilerinin de yardımı ile özgürce kullanıyorlar. Ezilen, her konuda olduğu gibi yine emekçi halkımız oluyor.

KUMKAPI'DAKİ BU EVLER 1600 TL'YE KIRACI BULUYOR

İLAÇ FABRİKATÖRLERİ YENİ OYUNLAR PEŞİNDE

★ *Yavaş yavaş piyasadan birçok ilacı kaldıran imalatçılar ilaç fiyatlarının yükseltilmesini istiyor*

Bundan bir süre önce Ezane Sahipleri Derneği basına ilginç bir açıklama yaptı. Gazete sayfaları arasında kaybolup giden bu açıklama gerçekte oldukça önemliydi ve halk sağlığı açısından büyük önemi olan ilaç üzerinde oynanan bir takım yeni oyunlara haber veriyordu. Ezane Sahipleri Derneği ilaç üreticilerinin yavaş yavaş birçok ilacı piyasadan çektiğini ve birçok hastalığın tedavisi için gerekli olan önemli ilaçların bulunamaması nedeniyle halkın zorluk içinde olduğunu vurguluyor ve ilaç üretimi özel sektör elinde olduğu sürece de bu tür oyunların önüne geçilmesinin olanaksızlığını belirtiyor.

Ezane Sahipleri Derneği açıklamasında, ilacın arz ve talep koşullarına göre fiyatı belirlenen bir mal olmadığını, halkın yaşama hakkı ile ilgili bir mal olduğunu söyleyerek kâr amacına yönelik olan ve üç beş kişinin elinde tekelleşen ilaç üretiminin kamulaştırılması gerektiğine önemle işaret ediyordu.

Gerçekten de belki de hiç bir işkolunda ilaçta olduğu kadar fahiş kâr bulunmuyor. İlaç hammaddesinin yüzde 60 kadının ithal edildiği ve bu nedenle de hammaddenin ilaç maliyetlerini yükselttiği ileri sürülüyor. Oysa yapılan çeşitli oyunlarla ithal fiyatları yüksek tutulmakta ve örneğin 10 kuruşluk bir Diyazem 10 liraya satılabilmektedir. İlaç üretimindeki haksız kazanççı boyutları hakkında bilgi vermek için ilaç şirketlerinin genellikle küçük sermayeli, fazlaca bir teknolojiye ve yatırıma ihtiyaç duyulmayan işkolları olarak nitelenebilir. Bu nedenle ilaç üretiminde yatırımların sermaye dışı diğer firmalarda görülmediği bir hızla kendini finans edebilir.

İlaç firmalarının ilacın halk sağlığı açısından taşıdığı büyük önemi göz önüne alarak giriştikleri sömürü oyununun temelinde ilaç tüketiminin fiyatları artışa bile hiç değişmeyeceği, hatta artacağı gerçeği yatıyor. Bu nedenle ilaç üretimi tümüyle devletleştirilmeden ilaç sömürüsüne son vermek olanaksızdır. Üretimden satışa kadar halkın yaşamında önemli bir rolü olan ilacın devlet denetiminde yapılması gerekiyor. Bu yapılmadan alınacak geçici önlemler ilaç sorununun çözümü için kesinlikle yetersiz kalmaya mahkum. Çünkü Sosyal Sigortalar Kurumu kendi ilacını kendisi yapma karar aldığı halde ilaç üreticilerinin bunu nasıl engellediğini hatırlayanlar, bu yargıya hak vermemelik edemezler. Burjuva partileri ilaç sorununa halk sağlığı ve halk yararı açısından bakmadıkları için yakında piyasada olan bazı ilaçlar da piyasadan kalkabilir ve yine yakında zaten fiyatları fahiş olan ilaçları yeni zamlar yapılabilir. Bu sömürü düzeninde bütün bunlara şaşmamak gerekiyor.

Mehmet KÖK

Son zamanlarda herkes birbirine gülümseyerek Sakıncalı Piyade'yi okuyup okumadığını soruyor. Yapıtta anlatılanlardan dilden dile dolasmaya başladı bile. Hergün Sakıncalı Piyade işçeri daha çok fazla aydın ve diğer tarafından okunuyor. Bizim elimizdeki Sakıncalı Piyade, yedinci basımda.

Okur okumaz insan yapıtın biran önce yabancılara çevrilmesini diler. Sakıncalı Piyade uzun yıllar kalacak, yaşayacak ve dünya çapında ilgi görecektir bir yapıt. 144 sayfalık bu küçük anıtlar demeti için bu yarıya varmak bir abartma değil.

12 Mart faşizminin hismanına uğramayan, adı öne çıkmış, ilericiler, demokrat, namuslu yurtsever aydın kalmamıştı. 12 Mart faşizmi yalnız sosyalistleri değil tüm dürüst, iyiniyetli aydınları da hedef aldı. Dünyanın her yerinde ve her faşist uyguladığı olduğu gibi. Çoğu zaman ilericiler faşizm öncesi çalışma-

larında beraberlik sağlayamadılar. Birçok namuslu aydın faşizmin ne demek olduğunu hapishanelerde kavradı. Hitler Almanyasında da bu böyleydi. Ülkemizde de böyle oldu. Birçok sosyalist de demokrat, aydın, ilericiler, namuslu aydınların yerini ve değerini hapishanelerde anladı. Onlarla faşizmin baskısı altında kader bulmuş yapıtların bir çok sosyalist olmayan aydın insan ve vatan sevgisini cesaretle her koşul altında taşıyabildiklerine görecek inandılar. Bu her faşizmin darbesinin indiği ülkede böyle oldu. Demokrasi mücadelesinin önemi ve faşizme karşı demokrasi cephesinin kurulması ve başarıya ulaşması hep acı deneyimlerden sonra gerçekleşti.

Faşizmin uğrayıp geçtiği ya da uzunca yıllar kaldığı her ülkede Sakıncalı Piyade'nin kahramanlarından Mukbil Özyörük gibi şimdiki Teracim gazetesinde yazan "devrimci"ler de son-

radan "ülkücü" öğretim üyeleri kongre başkanlığı yapan Profesör Erol Cansel gibi "ilerici"ler de çıktı. Ancak faşizmin en çetin baskı dönemlerinden yılmayan ve sonunda ilericiler, demokrat, sosyalist saflarda, anti-faşist cephe yerini ve önemini koruyan birçok namuslu aydın da mücadeleye kazandı.

Her ülkede faşizm, karşısında işçi sınıfı partisinin başka işçi ve emekçi sınıfların yanında yer alabilen çok sayıda namuslu aydını, ilericiler, demokrat, yurtsever güçleri bulmasaydı gerilemiş ve yıkılması mümkün olmazdı.

Sakıncalı Piyade'nin önemi demokrasi mücadelesine ve her türlü demokratik kazanıma kışkırtıcılık, ayrıntılarıyla, heyecanla, öfkeyle ve yürekli sahip çıkabilen birçok değerli, namuslu aydınımızın varlığını bütün dünyaya göstermesidir. Yine yapıtın önemi faşizmin ev-

rensel tutarsızlığını, mantıksızlığını, insafsızlığını, zorbalığını tartışmasız ve hepimizin yaşadığı örneklerle ortaya koyarken ona alet olan kuklalara dahi insancıl bir yaklaşımla bakabilmektedir. Sakıncalı Piyade'nin bizi çok güldürmesi işte bu nedenledir. Yoksa Sakıncalı Piyade bir gülmeye yapıtı değildir. Askerlerin, subayların, yarıçarların, doktorların, dökelerin bu zorba uygulama altındaki zavallılıkların bizi güldürme noktalarıdır. Uğur Mumcu, okuyan herkesi hayretlere düşüren tutarsızlıklar yaşamış ve çok yararlı bir anti-faşist silah olarak derlemiş ve kullanmıştır.

Sakıncalı Piyade içinde o dönemi yaşayanlar olarak dönemini yaşayantlar için hepimiz yer alıyoruz. Bu olaylar hepimizin başından geçti. Sakıncalı Piyade ülkemizde 12 Mart dönemini yaşayanlar tarafından yazılmış anonim bir yapıttır. Aynı zamanda bütün dünya anti-faşistlerinin çok iyi anlayabileceği bir yapıttır. Sa-

kıncalı Piyade uzun ömürlü olacaktır.

Çağımızda faşizm çoktan mahkum olmuştu. Ama meğer faşizm ülkemizde de çoktan mahkum olmuş. İşte Sakıncalı Piyade'yi okuyunca insan böyle düşünür.

Sakıncalı Piyade faşizmi mahkum ettiği kadar, ilericiler, demokrat, yurtsever tüm namuslu aydınları ve işçi sınıfı sosyalistlerinin anti-faşist birliğinin önemini kavramakta ve gerçekleştirmekte önemli bir adım olmalıdır.

Sakıncalı Piyade şöyle demektedir:

"Evet, evet, ne olursa olsun, ben Patnos dağlarında halk çocuklarıyla er olarak askerlik yapmayı, emekli olduktan sonra siyasal iktidardan uzattığı yönetim kurullarında, onbinlerce lira para alan orjeneral olmaya değişim"

Sakıncalı Piyade bu ve diğer birçok yazıda övülen yanları dışında bir de yürekli bir piyade olduğu için övülmeye değer.

Güneş Matbaası İşçileri derlerini YÜRÜYÜŞ'e döktü

«BU GİDİŞİ KİM DURDURACAK?»

YÜRÜYÜŞ'ün önceki sayısında, Güneş Matbaacılık AŞ'de dönen dolaplar üzerinde durulmuştu. Geçenlerde sermayesini artırdığı gazetelerde haber olarak yer alan şirketin müdürleri bir yandan da işyerlerinde CHP'iler de aralarında olmak üzere bütün ilericiler yurtsever işçilere yol gösterip kapı dışarı ediyorlar.

Bir kalemede 60 işçinin işine son verdiler. Hatta yıllık izinde bulunan işçiler, izin dönüşlerinde işlerine son verildiğini şaşırarak gördüler.

MC dönemi boyunca işten çıkarılan işçilerin sayısı 180'i buluyor. Yerlerine ne amaçla işçi alındığı, bunların hangi amaçla seferber edildiği, işçilerin üye buldukları sendikaların niteliği üzerinde YÜRÜYÜŞ'ün önceki sayısında durulmuştu.

YÜRÜYÜŞ, son olarak işten atılan Salim Çoban, Orhan Yasamtürk, Hüseyin Bektaş, Hüseyin Nadi Pekuz ve Atilla Türkiyece adlı işçilerle görüşti. İşçiler karşılaştıkları olaylar sonucunda olup bitenleri daha net, daha açık görebiliyorlardı artık. İşçilerin arasında bir kısmı, oturdukları semtin derneğinde Güneş gazetesini okuduklarını ve bu gazete-yi çok beğendiklerini belirttiler.

İşçilerin diğer bir bölümü ise şöyle diyordu:

"Gerçekleri böyle gazetelerden öğrenilebilir ancak. Rüzgarlı'nın gazeteleri yazmaz bizim derterimizi. Çünkü çoğu bu matbaada basılıyor. Bu yüzden bağışlar matbaaya ve işverene. Sizin böyle bir bağış yok, yazın derterimizi..."

Sonra sıralamaya başlıyorlar:

"Para bile ödenmiyor bizlere. Zorunlu olmasın karşılık, aylardır süt ve yoğurt da alamıyoruz. Bu yüzden zehirlenen arkadaşlarımız var. Bizleri ilericileriz, Halk Partilileriz diye konuşuyor bu adamlar..."

YÜRÜYÜŞ, yazarı. Bize düşen görev bu. Bunları okuması ve gerekenleri yapması, başkalarının görevi:

"Sendikanızla görüşüp bütün bunları anlatmanız yararlı olmaz mı?"

"Bizim bütün derdimiz sendika zaten. Vaktiyle bu sarı sendika başımıza bela oldu. Sendikamızın ikinci başkanı ise işçer-

ren durumunda zaten. Matbaada müdür yardımcısı. Hangi derdini kime anlatıcaksın?"

"CHP'ilerle bir görüşseniz. Milletvekillerine durumunuzu anlatın. Sorsunlar olup biteni Maliye Bakanlığında. Belki onlar ilgilenirse, üstünüze bu kadar gelecekler" diyecek olduk. Orhan adlı işçi yanıtladı bizi:

"Bir kere göltük anlattık. 'Suanda yapabileceğimiz birşey yok' dediler. İnanın bizim çoğumuzun başına gelenler, ilericiler olmamız yüzünden. Çoğumuz CHP'liyiz. İçimizde CHP delegesi olanlar bile var. Ama yeniden gideceğiz."

Bu arada yanımıza bir grup işçi daha geldi. Bunlar hâlâ işyerinde çalışıyorlardı. Ama durumlarının kritik olduğunu söylediler. Bir de "liste"den söz ettiler. 20-25 kişilik bir kıyım listesi daha varmış. Kendilerinin de bu listede olduğunu söylediler.

Gıysileri "dökülüyor"du. Çoğunun rengi de soluktu. İyi beslenmedikleri açıkça ortada idi. Matbaa; gıysi, süt vermiyor mu, diye sorduk:

"Sütlü, yağurdu 6-7 aydır kestiler. Bir yıldır elbise de vermiyorlar. Kadroda 6-7 kadın terzi var. Boş oturuyorlar. Bakımsızlıktan zehirlenen arkadaşlarımız var. Doktora gelince, ancak işçi paydos ederken geliyor matbaaya..."

Son olarak kovulanlara tazminatlarının ödenmediğini, kimi zaman bono verildiğini, bu bonoları ise bankaların kabul etmediğini söylediler. Matbaaya girmişler, müdire çıkmışlar. Müdürise 'Sirketi icraya verin, alın alacağınızı bana' demiş. Ve eklemiştir: 'Ben şapkanı ultr giydim, paranızı benden alacak değilsiniz ya'

İşçiler, MC döneminde bile düşüncülerinden taviz vermişler. Umutla beklemişler CHP iktidarını, Şimdi ise umutsuz, kararsız bir halde var.

Güneş matbaasındaki bu çağdışı, partizan baskıların durdurulmasında CHP'ye gerçekten önemli görevler düşüyor. CHP "daha önemli" bazı işlerden fırsat bulup da bu sorunun üzerine gidebilecek mi? Bu sorunun cevabını ilericiler öğren-

GÜNEŞ MATBAASININ BİRBİR BASKIYA UĞRUYAN İŞÇİLERİ YÜRÜYÜŞ'Ü MUHAİRLE DERTLERİNİ ANLATIYORLAR.

SOYET KİTAPLARI

● PROGRESS PUBLISHERS

● MIR PUBLISHERS

● AURORA ART PUBLISHERS

YAYINLARININ TAMAMI VE SOYETLER BİRLİĞİ'NDE YAYINLANAN PERİYODİKLER...

● İNGİLİZCE

● FRANZIZCA

● ALMANCA

SİPARİŞ VE MÜRACAAT ADRESİ :

«V/O MEZHDUNARODNAJA KNIGA» TÜRKİYE TEMSİLCİLİĞİ
Bayındır Sokak No. 25 Kat. 4 Daire. 15 Kızılay - ANKARA

Arap Halkları emperyalizmin işbirlikçilerini yenecektir

Mısır'la Libya arasında önceki hafta başlayan sınır çatışmaları şimdilik durmuş gözüküyor. Ancak çatışmanın nedenlerinin ortadan kalktığını ileri sürmek mümkün değildir. İki ülke arasındaki gerginlik, Arap dünyasında önemli bir bunalım kaynağı olmaya bir süre daha devam edecektir. Ortadoğu sorununun adil ve sürekli bir barış yoluyla, Arap halklarına ve bu arada Filistin halkına meşru hakları sınırsız biçimde tanınarak çözülmesi, Arap dünyasındaki bunalımlardan ortadan kaldırılmasının vazgeçilmez koşuludur.

Mısır kuvvetlerinin Libya sınırlarını geçmesiyle başlayan son çatışmanın arkasında da emperyalizmin Arap halklarını sömürgeleştirme ve sionizmin bölgedeki varlığını meşrulaştırma çabaları yatmaktadır. Emperyalizm Ortadoğu'daki ve Arap ülkelerindeki ajanları yoluyla sürekli olarak bu tür çatışmaları kışkırtmakta, böylece Arap halklarını İsrail saldırısı karşısında güçsüz bırakmaya çalışmaktadır. Emperyalizmin ve sionizmin Lübnan'da başlattığı kanlı iç savaşın istisna dışında daha bir yıl bile geçmeden, bu kez de Mısır'la Libya arasındaki ilişkilerin gerginleşmesi bu planın bir sonucudur.

Mısır yönetimi bir süreden beri Amerikan emperyalizminin planları doğrultusunda bir politika izlemektedir. Bu politikaya başta Suudi Arabistan olmak üzere gerici Arap rejimleri de destek olmaktadır. Enver Sedat yönetiminin 1973 Ekim savaşından beri uygulayadığı politika sonucunda emperyalizmin ve uluslararası tekelin Mısır üzerindeki kontrolü hızla artmış, ülke içinde tekel-

ler ve gerici büyük toprak sahipleri sınıfının iktidarı güçlenmiş, Mısır durmadan gerici Arap rejimlerine ekonomik ve politik bakımdan bağımlı hale getirilmiştir. Mısır halkı gittikçe yoğunlaşan bir sömürünün, işsizliğin, yoksulluğun, pahalılığın baskısı altındadır. Ülkedeki demokratik güçlere karşı hızla yoğunlaşan bir terör uygulanmaktadır. Sedat yönetiminin, gerici politikasının "demokratik" bir paravana ile gizleme çabaları da boşa çıkmıştır. Ülkede "çok partili" hayata geçme denemesi başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Bu arada Enver Sedat yönetiminin anti-Sovyet çizgisi çok ileri boyutlara ulaşmıştır.

Mısır'daki anti-komünist, anti-Sovyet güçler bir süreden beri Libya'yı kendilerine hedef seçmişlerdir. Gerici iç politikanın kaçınılmaz sonucu olarak doğan ve yaygınlaşan karşıkkıllardan Libya yönetimi sorumluluğu üstlenmeye çalışmıştır. Libya'ya yönelen saldırılara Suudi Arabistan, diğer gerici Arap yönetimleri ve ABD de katılmışlardır. Bu saldırılar, Libya'daki ilerici rejimi zayıflatmak, onu uluslararası alanda yalnızlığa sürüklemek, Libya yönetimi ile Arap dünyasındaki ilerici, demokratik güçler arasındaki dayanışmayı, bozma çamacı taşıyordu. Emperyalist mihrakların, anti-komünist, anti-Sovyet güçlerin yönetimindeki bu saldırılar sonuç olarak silahlı bir çatışmaya doğru trnandırılmıştır.

Mısır yönetiminin Libya'ya karşı düşmanca bir politika yapmasında diğer ülkelerin de önemli bir rol oynamıştır. Sedat yönetimi ülkenin emperyalizme her geçen gün daha çok bağımlı hale gelişini, kitleler

üzerinde yoğunlaşan sömürüyü, sahte düşmanlar yaratarak gizleme çabasına girmiştir. Sedat yönetiminin politik tabanı da sürekli olarak daralmakta, zayıflamaktadır. Sedat, ülke içinde kurduğu ittifakları sürekli olarak yitirmektedir. Libya ile bir çatışmanın kışkırtılması, bu ittifakları yeniden kurmak için de bir koz olarak kullanılmak istenmiştir.

Sedat ve çevresindekiler, Libya ile planlanan çatışmayı, anti-komünist ve anti-Sovyet politikalarına hız vermek düşüncesiyle de hazırlanmışlardır. Bumed-ye'nin arabuluculuğuyla gerçekleştirilen ateşkesten hemen sonra Mısır yönetimi, çatışmaları yüzünden Sovyetler Birliği'ne karşı saldırılara geçmiştir. Bu saldırıların amacı, Amerikan emperyalizmiyle işbirliği politikasını haklı çıkarmak, bu arada ABD ile yapılacak yeni silah anlaşmaları için Carter yönetimini zorlamaktır. Sedat yönetimi Ortadoğu'da emperyalizmin sadık işbirlikçilerinden biri olduğunu kanıtlamak istemektedir.

Mısır-Libya çatışmasının İsrail'in gerici hükümetinin başı Menahem Begin'in söze "banış" çağrısıyla aynı günlere rastlaması da rastlantı değildir. Arap

dünyasında yaratılacak yeni bir bunalımla, Arap halkları, emperyalizmin bölgedeki etkinliğini artıracak bir "banış" planını kabul etmeye zorlanmak istenmektedir. Bu arada, Libya yönetiminin za-yıflatılmasıyla Filistin Kurtuluş Örgütü'nün de yalnız bırakılması, böylece Ortadoğu sorununun çözümünün dışında bırakılmasına çalışılmaktadır.

Dünyadaki bütün ilerici, demokratik, barışçı güçler emperyalizmin Ortadoğu'daki yeni planlarına karşı çıkmaktadırlar. Ortadoğu sorununa adil ve kalıcı bir çözümün getirilebilmesi için, emperyalizmin Arap halklarını sömürgeleştirme ve İsrail'in saldırı emellerine son verilmesi, Filistin halkının kendi devletini kurma dahil bütün meşru haklarının tanınması, emperyalizmin işbirlikçisi gerici güçlerin saldırılarının yenilmesi zorunludur. Arap halklarını bölme, anti-emperyalist güçlerin cephesini parçalamaya girişimlerinin kesinlikle önlenmesi kaçınılmazdır. Bu hedeflere başta işçi sınıfı olmak üzere bütün ilerici, demokratik Arap güçlerinin birliği ve sosyalist ülkelerle dayanışmasıyla ulaşılabacaktır.

Nötron Bombası emperyalizmin insanlık dışı yüzünü bir kez daha sergiledi

ABD Başkanı Carter bir süre önce "nötron bombası" olarak isimlendirilen yeni bir kitle imha silahının geliştirildiğini açıkladı. Carter'in bu açıklamaları üzerine bütün dünyada bu yeni silahın geliştirilmesine karşı geniş bir protesto hareketi yükseldi. Nötron bombasının geliştirilmesi sorunu birçok ülkenin iç politikasında önemli gelişmelere yol açtı.

ABD Başkanı Carter'in ve başlıca NATO çevrelerinin "nötron bombası" üzerine başlattıkları kampanya, emperyalizmin saldırılarının yüzünü en utanmazca gizleme çabalarının yeni bir örneğinden başka birşey değildir. Birçok bilim adamı ve dünyadaki çok çeşitli politik çevreler, "nötron bombası"nın "faziletleri"ni ispattan için ortaya atılan sözde gerekçelerin uydurmacılığını kesin kanıtlarla ortaya koymaktadırlar.

Başkan Carter ve NATO'cu çevreler "nötron bombası"nın "yararı" olarak bu silahın doğaya ve insan yapısı çevre-

ye büyük zarar vermeksizin insanları kitle halinde öldürmesinden söz etmektedirler. Yeni bombanın vurucu gücü, ışıık ve ısı ışıını bakımından alışılmış nükleer mermilere göre 10 kat daha zayıf olduğu ileri sürülmektedir. Buna karşılık yeni bomba "radyasyon" bakımından, yani insanları öldürme gücü bakımından diğer nükleer mermilerden kat kat daha güçlüdür. Bombanın yapımcıları böylece "nötron bombası"nın insanlıllığını söz etmektedirler.

Pentagon ve NATO çevrelerinin bu "insanlılık" anlayışı burjuva politika çevrelerinde bile tepkiyle karşılanmıştır. Alman Sosyal Demokrat Partisi genel sekreteri Egon Bahr, böylece "insan değerinin ayakları altına alındığını" söylemiştir. ABD'deki Pittsburg Üniversitesi Fizik Profesörü Ernst Stenzel de yeni silah konusundaki değerlendirmesini şöyle açıklamıştır: "Nötron bombasının sözde kenleri kurtaracağına ilişkin sözler ne kendi halkımızı, ne de müttefiklerimiz olan ülkelerin yada tüm dünyadaki

tarafsız ülkelerin halklarını biyolojik tahripin kurtarmayacak acımasız bir aldatmacadan başka birşey değildir."

Pentagon ve NATO çevreleri, yeni bombayla, bombardmana uğrayan yerin birkaç gün değil sadece birkaç saat içinde işgal edilebileceğini hesaplamaktadırlar. Bu "insanlılık" silahı ABD'nin müttefikli olan Avrupa ülkelerinde kullanılması düşünülmektedir. Bombanın yapımına katılacak tekeliler de başlatılan reklam sonucunda yeni silahın çelciciliğini artırmış, böylece yeni bir pazarlama olanağının yakalanmasını beklemektedirler.

ABD çevrelerinin, yıkıcılığının az olması nedeniyle yeni bombanın "nükleer bir silah olmadığı" konusundaki iddiaları da düpedüz yalandır. Nötron bombasının kullanılması alışılmış nükleer silahların kullanılması için sadece bir basamak olacak, topyekün bir nükleer savaşını bunu izlemeye kaçınılmaz hale gelecektir. Nötron bombasının değişik öze-

liklere sahip olmasının, nükleer savaşın kendine özgü kurallarını değiştirmeyeceği bilinmektedir.

Yeni kitle imha silahının geliştirilmesi konusunda NATO çevreleri tarafından başlatılan kampanya emperyalizminin savaşçı niteliğini örtbas etmek üzere girişilmiş bir manevradan ibarettir. Emperyalizm, sonu gelmek bilmeyen silahlanma yarışını haklı gözükerek gerçekleştireceği bağlam için binbir yola başvurmaktadır. Fakat bütün bu çabalar geniş barışsever güçlerin emperyalizme karşı mücadele azmini yumuşatamayacaktır. Başkan Carter'in açıklamasından hemen sonra hızla yayılan protesto hareketleri bunun kanıtıdır.

Sosyalist ülkeler, uluslararası işçi sınıfı hareketi, demokratik güçler, gerici bir silahsızlanma yoluna girilebilmesi için, yeni kitle imha silahlarının geliştirilmesine karşı kesin önlemlerin alınmasını bir ilk adım olarak zorunlu görmektedirler. Bu güçlerin kararlı mücadelesiyle bu hedefe de ulaşılabacaktır.

SINIFSIZ TOPLUM YOLUNDA ADIMLAR

CANDAN BAYSAN

"Azerbaycan'da 1 milyar tonun üstünde petrol çıkarılmıştır. Bunun dörtte üçünü Devrim'den beri çıkarılan petrol oluşturuyor. Bu yörenin Devrim öncesi de canlı bir endüstri yaşamına sahip olması ve çok sayıda işçiyi topluca barındırması, Bakü ve çevresini Kafkaslar'da Devrim'in merkezi yapmıştı. Kafkasların ilk Sovyet Hükümeti, Büyük Ekim Devrimi'nden yalnız 6 gün sonra Bakü'de kuruldu. Petrol çıkarını ve buna dayalı endüstriler bugün de toplumumuzda köklü dönüşümler olmasını hızlandırmaktadır. Örneğin yıllık petrol üretiminin üçte ikisi deniz yataklarından sağlanmaktadır. Bu, kaçınılmaz olarak denizlerde petrol çıkarma yöntemlerinin ve bu çalışma dalındaki işçilerin yaşam koşullarının özellikle kolaylaştırılmasına ilişkin yöntemlerin geliştirilmesini zorunlu kılmıştır. Bu söylediklerime verilebilecek en güzel örnek Neftyanıe Kamni (Petrol Taşları) Kenti'dir..."

SU ÖSTÜNDE YAŞAM

Rehberimizin, deniz altından petrol çıkarmak için kurulmuş bir alanı gezerek sözünü ettiği Neftyanıe Kamni, Bakü'nün 200 km. doğusunda ve kıyından 100 km. uzaktadır. Kente su yüzeyinden 5-10 metre yukarıda kurulu işleme görünümlü tek şeritli asfalt yolların gidiliyordu. Kentin nüfusu 6 binmiş. İçinde 4-5 katlı konutlar, bir elektrik santrali, dükkânlar, kentin ve lokantalar, bir postane, bir de Kültür Sarayı olarak adlandırılan çeşitli kültür hizmetlerine açık bir salon var. Kentin içinde toplam uzunluğu 200 km'yi bulan asfalt yollar vechatta merkezinde gezinti yeri olarak kullanılan bir bulvar bile var.

Azerbaycan'da temel üretimin petrol olması, diğer dallarda hızlı gelişmeler olmasını engellemiyor. Tersine, destekliyor. Çıkarılma aygıtlarının üretimine yönelik bir endüstrinin, aynı zamanda, giderek Cumhuriyet dışına satış yapabilecek düzeye erişmesi, aynı gelişmelerin kimya ve bilimsel-ölçme aygıtlarının üretiminde de gözlenmesi bunun kanıtı.

Yukarıda özetlenen gezi sırasında Baykal Gölü'nde bindiğimiz ve Moskova Irmağı'nda da gördüğümüz bir deniz taşıt aracını anımsadık. Her ne kadar su üstünde dümdüz uzanan asfalt yollar boyunca hızlı yol almak olanağı varsa da, Roketa diye adlandırılan ve su üstünde kayarak giden, aşağıya basılan hava nedeniyle aya dokunan alanın en aza indirildiği bu deniz taşıt aracı, saatte 70 km'nin üstünde hız yapıyordu. Karşından gelen araç ya da trafik işıkları gibi engellerle de uğraşmak zorunda olmadığı için iki nokta arasındakı en çabuk ulaşım aracı olarak göründü. Henüz Neftyanıe Kamni'ye bu araçlar sefer yapmıyor. Kentin nüfusunun yalnız 6 bin olması nedeniyle.

10 YILDA 16 BİN BULUŞ

Ulaştırmaclaştırılma en belirli ilke, zaman kaybını en aza indirmek. Bu bakımdan Sovyetler Birliği'nde istatistiklere göre en hızlı gelişen ulaştırma biçimi hava taşımacılığı. 1965'ten 1975'e kadarki 10 yıllık devrede toplam yolcu taşımacılığı iki katına çıkmışken, hava taşımacılığı üç katına çıkmış. Zaten, Bratsk gibi çeyrek milyonluk yeni bir kentin havaalanında 40-50 dolayında yolcu uçağı görmüş olmamız, havalanurken önümüzde sırada olan diğer uçakların kalkmasını beklememiz ve arkamızda da aynı uçaklar kuyruğundan oluştuğunu görmemiz, istatistiklere gerek bırakmadan bu noktayı doğruluyor. Bu gelişmeye aynı zamanda ülkenin boyutları zorunlu kılıyor. Yalnız böyle bir değerlendirme yaparken dikkatli olmak gerekir.

Çünkü benzer boyutların her yerde aynı sonucu doğurmadığı açık. Üzerinde durulması gereken nokta, teknolojik ilerlemenin yaşama yansımaları için harcanan bilinçli çaba ve girişimlerin varlığı. Örneğin, 1970-75 devresinde, 9. Plan uygulaması sırasında önerilen ve geliştirilen 24 bin 300 buluştan 16 bin 500'ü benimsenmiş ve uygulanmış. Bu, aynı devrede 13 bin yeni ürünün ekonomiye sunulmasını sağlamış. Bu rakam, bir önceki Plan devresindeki rakamın iki katı. XXV. Kongre kararları çerçevesinde, bu yöndeki girişimlerin artırılmakta olduğu, geçtiğimiz hafta kesinleşen yeni Anayasa'nın 26. maddesinde kendini gösteriyor: "Devlet... bilimsel araştırmaların sonuçlarının ülke ekonomisine ve yaşama diğer alanlarına uygulanması... ile yükümlüdür."

Bilimsel buluşlar ve bunların uygulanır duruma getirilmelerinin en önemli sonucu, Sovyet ekonomisinin sıkıntısını çektığı işgücü sorununa çözüm sağlanmalarında ortaya çıkıyor. İşgücü sıkıntısı gerçekten büyük bir sorun. O kadar ki, birçok emekçi, emekli olduktan sonra da daha hafif fakat vazgeçilemeyecek bir çalışma dalında çalışmasını sürdürüyor. Temizlik işçiliği, taksit şöförüğü vb gibi. Kadın işçilerin, geleneksel olarak almadığımız dallarda çalışıyor olması da aynı çerçevede düşünülebilir. Fa-

NEFTYANİE KAMNI SU-ÜSTÜ PETROL ÇIKARMA KENTİNE GÖTÜREN YOLLARDAN BİRİ. AZERBAJCANDA ÇIKARILAN VE İŞLENEN 18 MİLYON TON PETROLÜN ÜÇTE İKİSİ DENİZDEN ÇIKARILYOR. BENZİNİN LİTRESİ BÜTÜN ÜLKEDE 9 KAPİK; DÜNYANIN EN UCUZU. BU, BAZI YERLERDE PETROLÜN 3500-5000 METRE DERİNLİKTEN ÇIKARILMASI YANINDA BÖYLE.

ları sonucu emekçiler için iş yaratılmamıştır." Ya da, "Verimlilik artırılması, yani, daha az sayıda işçi ile daha çok makine kullanarak daha çok üretme düşüsi yalnız işgücü sıkıntısından değil, daha önemlisi hizmet vereneği, her-kese gereksinmesi kadar ilkesine kavuşmak için gerekli olan üretkenlik düzeyi-ne biran önce erişmek istemektir..." Sözü edilen düzeye varmak yolunda

şılması gibi bir dizi ücretsiz hizmetler var. Bütün bunların yanısıra, daha bir dizi diğer gereksinme de maliyetinin çok altında sunuluyor.

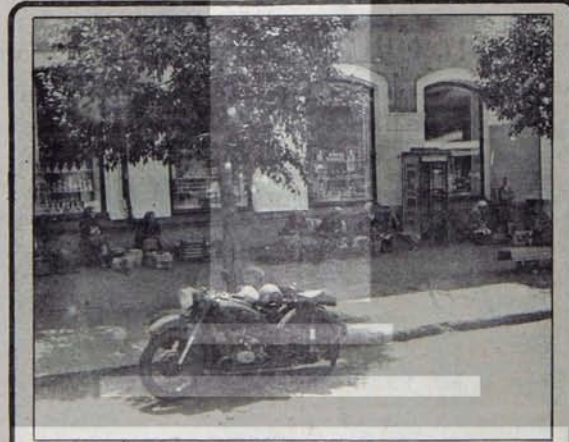
Söylece özetleyebiliriz: Bugün Sovyetler Birliği'nde ortalama aylık ücret 205 ruble. Bu rakam endüstri işçileri için 225 ruble. Buna karşılık, gene ortalama rakamlarla, her ay işçi başına ücretsiz sunulan mal ve hizmetlerin tutarı 15 ruble. İşçi başına aylık gelir 1965'te 135 ve 1970'de de 165 ruble idi. Bu veriler sözü edilen dönemde fiyatların hiç artmamış olması ile birlikte ele alınmalı.

"SINIFLAR" VE ORTADAN KALKIŞI

Yapılan işe göre ücret farklarının varlığı yanında, bulunan bölgeye göre de farklar var. Örneğin Neftyanıe Kamni'deki bir petrol işçisi diğer petrol işçilerinden daha çok kazanıyor; Sibirya'da başlangıç ücretleri diğer yerlekedekin birbuçuk katı. Tarım işçileri genel olarak daha az kazanıyorlar, kafa işçileri daha çok. Bütün bunlar henüz dokunulmamış olan dallarda ve bölgelerde kalınmayı sağlamak için gerekli. Yalnız, bununla birlikte, yeni Anayasa'nın 22. maddesinde de belirtildiği gibi, bu farkların ortadan kaldırılması gerekiyor ve bu yönde belirli kazanımlar var.

Sovyet toplumunda sınıflar belirli bir anlamda anılmak gerekli. Sınıf deyince çelişki değil, yapılmakta olan işin niteliği akla geliyor. İşçilik, köylülük ve entelijansya gibi. Bu sınıflar arasındaki farklılıkları ortadan kaldırılması için yapılacak bazı örnekler işe şöylece sıralanabilir: Kırsal alanda yaşayan nüfus toplam nüfusun % 40'ını oluşturuyor. Aynı zamanda, bu bölgelerde kurulu köyüphanelerde bulunan ciltler, toplamın % 44'ü'nü, sağlık vizitesine çikanlar toplamın % 40'ını, sinemaya gidenler toplamın % 38'ini oluşturuyor. Ekonomik, toplumsal, kültürel ve teknolojik bakımdan daha birçok göstere sıralanabilir. Ara buna gerek yok. Geçen yazda belirtildiği gibi yeni Anayasa, topluma zaten bir süredir mevcut olan durumu yansıtmaktadır ve başlanıya yantıdığı bir nitelik de "sınıflar" arasındaki farkın ortadan kalkmakta oluşu...

GELECEK YAZI:
SOVYET BAŞARILARININ
YAŞAMA YANSIMASI

EMEKLİ KADIN İŞÇİLER EVLERİNİN ARKASINDAKİ BAHÇELERDE YETİŞTİRDİKLERİ SEBZE VE MEYVELERİ KENT YÖNETİMİNCE KENDİLERİNE SAĞLANAN YERLERDE SATABILIYORLAR, GÜNDE 40 KAPİK KİRA VERİYORLAR. 1940'TA BU YOLLA SAĞLADIKLARI GELİR, TOPLAM GELİRLERİNİN ONDA BİRİ OLMASINA KARŞIN, BUGÜN YALNIZ YÜZDE BİRİ.

kat, daha önce de başka bir konuya ilişkin olarak söyledi: Böyle değerlendirmeler yaparken yüzyesnel olmamak, belirli bir gözlemin olası diğer açıklamalarını da bulmak gerekiyor.

"ÇALIŞMAK DA BİR GEREKSİNİMDİR..."

Nit'kim, Taşkent'eki rehberimiz Elenaora Bakıyeva bizi, basitleştirici açıklamalar yapıpımızza karşı uyarıyor: "Emekçilerin çalışması yalnız işgücü darlığından dolayı değil, aynı zamanda çalışmanın her insan için yemek, konut gibi zorunlu bir gereksinme olduğu ilkesinden kaynaklanan bilinçli devlet çaba-

bugüne kadar başarılanlara kısaca bir göz atalım. Bugün Sovyet toplumunda eğitim ücretsizdir, hem de gerekli olan bütün ders araç ve gereçlerinin devletçe sağlanması düzeyindedir. Sağlık hizmetleri hem ücretsiz, hem de kişi başına doktor sayısı, yatak sayısı vb. göstergeler açısından dünyada en başta. İsteyen aileler için çocuklarının ücretsiz bakıldığı kreşler, piyonerler için bütün masrafları devletçe üstlenilen tatiller ve kamplar, yüksek eğitimdeki gençlere karşılıksız burslar, bütün işçiler için masraflarının % 70'inin devletçe karşılandığı tatiller, hatta Sibirya'da çalışanlar için tatillerini Sibirya dışında geçirmek isterlerse üç yolda bir bütün masrafların devletçe kar-

Uluslararası Moskova Film Şenliği

Işıl KASABOĞLU

BUYUK ÖDÜL ALAN "BEŞİNCİ MÜHÜR" DEN BİR SAHNE

Yirmi yıldan bu yana her iki yılda bir düzenlenen Uluslararası Moskova Film Şenliği bu yıl 7 - 22 Temmuz tarihleri arasında yapıldı. Dünyanın en önemli sinema şenliklerinden birisi olarak kabul edilen Moskova Film Şenliği'ne bu yıl tam yüz ülke katıldı. Bu ülkeler arasında adını duyurmayla pek alışmadığımız Yukarı Volta, Somali, Çad gibi ülkeler de vardı. Belki de sadece bu niteliyle Moskova Film Şenliği dünyanın en önemli şenliği olarak nitelendirilebilir.

Uluslararası Moskova Film Şenliği'nde ülkemizi resmen "Kadın Hamlet" temsil etti. Metin Erksan'ın yönetmenliğini yaptığı ve Fatma Girik'in başrolde yer aldığı "Kadın Hamlet" Şenliğe Dışişleri Bakanlığımız tarafından "resmen" yollanmıştı.

Şenliğe Türkiye tarafından resmen gönderilen "Kadın Hamlet"ten Fatma Girik'in başarılı oyunu hariç ne kadar az bahsetmek gerekirse, Kısa Filmler dalında ikincilik ödülü kazanan Ali Habis Özgentürk'ün "Yasak" filminden de bir o kadar fazla bahsetmek gerek. Geçtiğimiz yıl içinde Seydişehir Alüminyum işçileri arasındaki olayları sade ve çoğu zaman belgesel bir dille sinemaya aktaran Ali Habis Özgentürk'ün bu başarısı hiç de küçümsenecek gibi değil. Ve gene zannediyorum ki diğer ülke sinemalarının çok gelişmiş sinema tekniklerinin yanında Ali Özgentürk'ün aldığı ödül biraz da cesaretinden, Türkiye'de yaşanan olaylara gerçekçi yaklaşımından. Festivalde izleyebildiğim ve ödül alan filmlerden bazılarına biraz sonra değineceğim. Önce şunu belirtmek istiyorum. Moskova'da ya da halen gerçekleştirilmekte olan bütün diğer uluslararası festivallerde ilercisi ve gerçekçi sinemanın başarısı, gözler önünde. Ali Özgentürk'ün Yasak adlı kısa filmi de Türkiye ilercisi sinemasının sadece bir bölümü, Özgentürk'ün aldığı başarı Türk sinemasında çalışan bütün ilercisi sinemacıların başarısı. Ger-

"SİNEMADA HÜMANİZM, HALKLAR ARASINDA BARIŞ VE DOSTLUK" İLKESİ ALTINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN ULUSLARARASI 10. MOSKOVA FİLM ŞENLİĞİ MACAR YÖNETMEN ZOLTAN FABRI'NİN BAŞARISIYLA SONUÇLANDI.

olanak vermez elini tutar. Vurmaya karar veren de bu işlemden vazgeçerken, onu engelleyen arkadaşı hemen orada faşist subay tarafından tabancayla öldürülür. Kendisi de bitap bir halde tekrar demir parmaklıklar arkasına alınır. Sıra saatçi Gyurica kalmıştır. Kaldırır elini ve bir bebeği okşar gibi bir tokat vurur. Şimdi serbest bırakılmıştır. İçeriye girmeden önce savaşta anne ve babasız kalan birçok küçük çocuğu yanına almış, onları barındırmaktadır. Kendisi hapisanede kalsa bu çocuklar da gelecektir mutlaka... Ve küçük saatçi sürekli bombalanmakta olan kentlin yıkılan duvarları arasında evine, küçük çocuklara kavuşabilmek için yürümeye başlar, yavaş, yavaş...

Şenlikte diğer altın madalyaları Sovyetler Birliği ile İspanya paylaştı. Sovyetler Birliği'nden yönetmen Daniela'nın gerçekleştirdiği "Mimino" ile İspanya'nın önemli sinema yönetmenlerinden Juan Antonio Bardem'in "Hafta Sonu Tatili" adlı filmi şenliğin en beğenilen filmleri arasındaydı. Bu filmlerin dışında en ilgi çekici filmler arasında İtalyan yönetmen Carlo Rizziani'nin gerçekleştirdiği "San Babil 20 h.", Şili'li bir yönetmenin Sovyetler adına yaptığı "Şili Üstünde Bir Gece" ve "Akbabalann Doğdukları Yer" adlı Peru filmisayabiliriz.

İtalyan yönetmen Rizziani "San Babil 20 h." filminde İtalya'daki neo-faşist akımın bugünkü durumunu ele almış ve kimsenin ilgelenmediği bu yeni faşistlerin ileride ne gibi sonuçlar doğuracağına işlemiş. Rizziani'nin filmi bu anlamda ülkemizde de "duruma çok benziyordu. Beş "komando" nun yaşamları ve eylemleri sade bir sinema diliyle aktarılmıştı ekranlara. "Şili Üstünde Bir Gece" de ise

yönetmen faşist Pinochet karşı devrimin ilk iki gününü ele almış. Çok gerçekçi bir dille yansıtılmış olan film tüm festival izleyicileri tarafından en fazla beğenilen film oldu. Peru filminde ise ülkede gerçekleştirilen Toprak Devrimi anlatılıyordu. Karşılaşılın zorluklar ve verilen mücadele etkili bir biçimde beyaz perdeye aktarılmıştı.

Şenlikte uzun metrajlı filmlerin yanı sıra yüzden fazla da kısa metrajlı film yer aldı. Bu filmler içinde en ilginç olanları muhakkak ki şenlik sırasında düzenlenen Şili ile Dayanışma Gece'sinde sunulan Şili üstüne filmlerdi. Bu filmler arasında "Dina'nın Uzun Kolu", "Hitler-Pinochet", "Victor Hara" adlı filmler en beğenilenleriydi. Bu Gece'de gösterilen filmlerde Şili'nin şimdiki durumu gözler önüne seriliyor. Şili halkının güç koşullar altında sürdürdüğü mücadele belgesel olarak perdeye yansıtılıyordu.

Moskova'da Türk delegasyonuna en fazla sorulan soru da Türkiye'deki ilercisi sinema ve Yılmaz Güney'in filmleri oldu. "Festivalde Türkiye'yi temsil edebilecek başka Türk filmi yok muydu?", "Kadın Hamlet Türk sinemasını temsil edebilir miydi?", "Niyet Kadın Hamlet?"

Ancak bütün bu olunlu olayların yanı sıra Uluslararası Moskova Film Şenliği'nde daha uzun süre Türk sinemasının gerçek filmlerini seyredebilecek festival izlemeye gelen binlerce kişi. Çünkü bu şenliğe katılan filmler resmi makamlarca gönderiliyor. Dışişleri Bakanlığımız da "Kadın Hamlet" in bu şenliğe nasıl gönderildiğini bizlerden daha iyi biliyor olmalı. Gerçek Türk sineması "Kadın Hamlet" değildir. Bunu bilmek istemeler de, kabul etmeler de, zorla anlayacaklardır. Anlatılacaktır...

"KADIN HAMLET" E RACMEN ŞENLİKTE İLGI TOPLAYAN FATMA GIRIK

OKUR VE YAZAR

Ataç, Türkiye yazınının geçmişini en kavga etmelerinin başında yer alıyor. Kavga etmeyen pek az yazarı var. Delip geçen deyişleri var. Bunlardan birisi Türkiye'nin ünlü roman yazarlarından birisiyle ilgili. Sağlığında Ataç, Türkiye'nin ünlü roman yazarından birisi için şunları söylüyor: "O, okur-yazar değil, sadece yazar." Şimdi Ataç hayatta olsa idi, bu deyiş uygun kimselerin ne kadar çok olduğunu hayretle ve acı ile göndürür. Okur-yazar olmak büyük bir talihsizlik. Kişisel bir talihsizlik. Ancak okumadan yazar olmak, çok daha büyük bir talihsizlik. Toplum düzeyinde büyük bir talihsizlik.

Demirel, ikinci MC hükümetini kurdu ya, bir furyadır koptu. Önce Orhan Alp furysa başladı. Adalet Partisi Ankara Milletvekili Orhan Alp, Demirel'e karşı "bayrağı kaldırdı." Bayrağı kaldırınca da başta "ilericileri" olmak üzere "tarafsız" basın baş köşesine oturdu. Bu kez "umut" Orhan Alp'e döndü. Son zamanlarda çoğalan ve kolaylıkla elde edilen bir sıfatla "gazeteci-yazarlar" kaleme sandıkları. Salt teleks sayfalarna dayanan bir kültüre Orhan Alp'in "çıkışının" siyasal ve demokratik anlam ve önemi üzerine döktürdüler.

ALP'İN İLK ÇIKIŞI

Kim bu Orhan Alp? Her bunalmış dönemde çıkış arayan bir kimse. İlk çıkışı 27 Mayıs ile aradı. İyiniyet dolu saygıdeğer Cemal Gürsel Paşa, 27 Mayıs'ı bir otomobil ile taçlandırmak istedi. Zamanın güçlü örgütü Devlet Planlama Teşkilatı, otomobil montajcılığın karşı çıktı. Kamyon yapımına öncelik verilmesini istedi. 27 Mayıs döneminde otomobili hiç bir iş yaptırılmıyormuş ve o sıralarda Devlet Planlama Teşkilatı'nda askerlik yapan Süleyman Demirel, kamyon yapımına da itiraz etti. Gürsel Paşa, "Nasir, Ramses marka otomobil yapıyor, ben de yapacağım" diye tutturdu. Devlet Demir Yollarında çalışan Orhan Alp, bir grup mühendisle birlikte, "yapmaz Paşam" diye ortaya çıktı. Yaptıkları "Devrim" marka otomobil ilk gösterisinde Millet Meclisi'nin önünde çalkıldı, kaldı. Böylece Orhan Alp'in ilk siyasal çıkışı da hüsrarla sonuçlandı.

ÇİĞ SÖT EMENLER

Gazeteci-yazar ve de şair Mehmet Kemal, "Pulsuz Tavla" adlı kitabında bunları anlatıyor. Şimdilerde anılara roman adını koymak moda oldu. Mehmet Kemal de öyle yapıyor. Pulsuz Tavla'nın ilk bölümünde "Lokomotifçi" adıyla Orhan Alp'i anlatıyor. "Devrim" mace-rasından sonra 1960'ları başlarında, Metin Tokel'i de ilgilendiren "Lokomotif Yolculuğu" ile ilgili olarak Osman Bölükbaşı'na belge taşıyor. Bölükbaşı da Orhan Alp' önce "dışardan" bakan yapıyor. Sonra da Ankara listesinin başına koyup milletvekili seçiyor. Bu sırada Bölükbaşı'na "aman etme... eyleme... bu adam ikilli oynuyor. Mebus otur olmaz bizim partiden tüyer" diyorlar. Orhan Alp, Bölükbaşı'ndan milletvekili oluyor

ve olur olmaz da Demirel'in kampına geçip yine bakanlığı sağlama alıyor. Bölükbaşı "insanoğlu çiğ söt emmisti..." demekle yetiniyor. (Mehmet Kemal, Pulsuz Tavla, Aralık 1976, s. 13) Bölükbaşı, herhalde, şimdi böyle düşünmüyor. Bölükbaşı da Demirel'in kampına geçti.

Bugün kırılıp kırılıp "umut" yapılmak istenen Orhan Alp, işte böyle bir kimse. Orhan Alp, bir kenara Mehmet Kemal'in Pulsuz Tavla'sı, genç gazeteci-yazarlar için ilginç bir kitap. Emektar bir gazeteci-yazarın değerli ders ve öğütlerini içeriyor. Ancak burada kalıyor. Mehmet Kemal, işçi sınıfı hareketi için ders ve öğütler verneyi de üstleniyor. Burada ise ders ve öğütler yerini patolojik değerlendirmelere bırakıyor: Mehmet Kemal, kendi sağlığında Türkiye'de sosyalist bir düzen kurulmadığı için, işçi sınıfı iktidarı uğrunda mücadele edenlerin tümüne kızıyor. Adeta küfrediyor. Sosyalizme burjuvazinin kahrının insanı sosa ereceğine kuşku yok. Fakat henüz sosyalist iktidar kurulamadı diye, sosyalizm için mücadele edenlere küfredemeye de kimsenin hakkı yok. Böyle mantık olmaz.

MEYHANE İLE İLİŞKİ

Eski Sevgili'de Leyla Erbil, daha çok, bir meyhaneden Türkiye'ye bakıyor. Bu meyhanenin yaşlıca müdavimlerinden birine değinip geçiyor. Bu yaşlıca meyhane müdavimi, ortada mücadele edenlerin tümüne, yanlış ya da doğru çizgide olup olmamasına bakmaksızın kızıyor. "Hadi bilmediniz, bilemediniz, bilenele sorulmaz mıydı?" diye kızıyor. (Leyla Erbil, Eski Sevgili, 1977, s. 107) Bu meyhane müdaviminin, sosyalist hareketi yüklediği ilginç görevler de var: "Bir ülkenin sosyal şartları gerekirse, militan meyhanedekilerle de ilişki kurar. Bu ülkenin beyni biraz da meyhanelerini dağılıştır. Aydınlar, neden böyle meyhanelere vurnmuş kendilerini? Bunun araştırmak, bilmek bile bir şeyler verir adama. Gerçeklerden kaçmayacaksınız küçümseyeceksin onları, oldukları yerden bulup çıkaracaksınız, sonra da takkeyi önüne koyup düşüneceksin. Öteki senin meyhanene parayla adam tutup gönderiyor, anlamaya çalışıyor seni, dinletiyor da adanına, günü gününe düşünceni öğreniyor da, şurada benim ne konuştuğumu biliyor da şimdi, senin devrincin, senin ne düşündüğünü neden merak etmiyor?" Bu meyhaneden öğütlerinin alınmasını isteyen yaşlıca "devrimciye" Haik Partisi'ne girip girmeyeceği sorulduğunda "Neden olmasın? Nesi var Halk Partisinin, polis kurduğu sol partiden ne farkı var?" cevabını veriyor.

Mehmet Kemal, Haziran seçimlerinden önce çok değerli "teoriler" geliştirdi. Soicalar, "temel çelişki" bulmaya pek meraklı. Seçimlerden önce yazmaya başladığı Cumhuriyet Gazetesi'nde "te-

mel çelişkiyi" buldu. Türkiye'nin temel çelişkinin cinayet işleyenlerle cinayetleri önlemek isteyenlerin arasında olduğunu keşfetti. Halk Partisi cinayetleri önleyecek. Halk Partisi'ni desteklemek "vatan görevi" oldu. Şimdi bu görev geldi kaldı. Şimdi şöyle yazıyor: "Demirel'in getireceği faşizmle savasta demokratik güçler yeterlidir. Pek kolay kolay fırsat vermezlerdir. Ancak bu yolda ana muhalefet partisi demokratik güçlerin eyleminin gerisinde kalmamalıdır. Geri kaldığı anda bir başka demokratik güç öne geçebilir. Güçlü ve başarılı olur mu, olamaz mı bilemem ama, öne geçmeyi deneyecebilir. Faşizmden de artık korkuyoruz!" (Cumhuriyet, 24 Temmuz 1977)

UMUT MALZEMELERİ

Ya, artık faşizmden de korkuyoruz. Haziran seçimlerinden önce korkuyorduk ama şimdi korkmaz olduk. Çünkü seçim bitti. Halk Partisi'ne başlanan "umutlar" sönmeye başladı. Ama biz faşizmden korkmaz olduk. Çünkü yedekte bekleyen "bir başka demokratik güç" var. Galiba demokrasi mücadelesi adına demec ve yazı yazıla yazıla "zinde kuvvetler" ad değiştirilmeye başladı. Yavaş yavaş "zinde kuvvetler" günün koşullarına uyarak "demokratik güç" olacaklar.

Ama, yavaş yavaş. Çünkü "zinde kuvvetler" şu günlerde biraz meşgul. Ambargo ile meşgul. İç politika ile uğraşacak vakitleri yok. Bu yüzden biraz zamana ihtiyaçları var. Bu yüzden zamanı doldurmak gerek. Bu yüzden umutları dik tutmak gerek. Günlük umutlarla idare etmek gerek. Bunun için malzeme bulmak gerek. Yoksa yaratmak gerek. İşte yaratıyor: Sebati Ataman, Korkut Özal, Orhan Alp, Kamran İnan "umut" oldu. Bunları gördükleri "umut" üzerine, siyasal "yetenekleri" üzerine, NATO'daki "tecrübeleri" üzerine nutuklar düzülüp yazılar yazılıyor. Yazarlar, okurlara bunları sunuyor. Herşün olaylara "teklip" edilmelerine aldırınaksızın, ısrarla ve büyük bir kararlılıkla bunları sunuyorlar.

Faşizm tezgahlayıcılar aşama aşama gidiyorlar. 12 Mart döneminde en büyük kazanımları işçi sınıfının siyasal örgütünü kapatmak oldu. Ancak işçi sınıfının siyasal örgütünü kapatmakla, yurtsever gençleri öldürmekle, aydınları zindanlara doldurmakla, grevleri askıya almakla işçilerin, emekçilerin mücadelesine ve kararlılığına kıramadılar. Bir yandan sosyal demokrasiyi "umut" yaparak, diğer yandan siyasal cinayetleri günlük olaylar haline getirenler, yarımlı kalınış işlerini MC dönemlerinde yerine getirmeye çalıştılar.

GERİ SAYIM

Faşizm tezgahlayıcıları sömürülerini kana bulayıp sürdürüyorlar. Bunun büyük bir tahribat oldu.

günde hiç kuşku yok. Ancak bununla toplumda çok daha büyük bir tahribat elde ettiklerinde de kuşku yok. Daha büyük tahribat şu anda: Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin temel görevleri, sorunları ve araçları geri plana itilmek isteniyor. Bunun yerine günlük umut ve sevinçler ön plana çıkarılıyor. Bunların bazı örnekleri şöyle: "Eski demokratlar diriliyor", "Korkut Özal, yedi adamıyla atına binmiş olmasına güveniyor. NATO'da tecrübe kazandıran Kamran İnan yüz eli adamı ile baş kaldırdı", "Sabancı'nın demed on beş oye demek", "Kaç bu işe el attığına göre tamam", "Demirel'in işi bitik", "Demirel'

in işi çok bitik", "Demirel'in işi müthiş bitik", "Üç gün kaldı", "İki gün kaldı", "Bir gün kaldı", "Bugün yeni bir 30 Ağustos", "Yüreklere sevinç dolu".

Haldun Taner, Milliyet'te geçen Pazartesi günü Halk Partisi'ne venen olmanın "üzüntüsünü" yazdı. Haldun Taner, "Bir Beyin Göçmenine Eski Köyünden Mektup" başlıklı yazısında, Halk Partisi'ne o vernenin gereklerini de açıkladı: "Belki bu partinin inancını fanatikleri oldukları için, belki de benim için CHP'li olmadıkları halde bugün piyasada programa kan ve götünden katılabilecekleri başka bir partinin yokluğunda onu Milliyetçi Cephe'ye kıyasla eh-

veni şer saydıkları için. Bunu da niye yaptık? Sonradan içimizde bir ukde kalmaması diye. Koşup o vernen, sonra da o verdiği tarafın şansını yitirdiğini görmemizin verdiği üzüntü başkadır." (Milliyet, 24 Temmuz 1977) Üzüntüye çare yok ama bilgisizliği gidermenin çaresi var: "Piyasadan" başka bir program alıp okumak.

Haldun Taner, şimdi "saf" milletten neye bel bağlayacağı sorunu da değiniyor: "Nalv millet, şimdi bir AP'li mebusun Sayın Demirel'e karşı çıkma, her-

hangi bir MSP'li muhalifin 229'u sarsmasın, Sayın Erbakan'ın olayların gidişini sursunda yeni mızıkçılıklar çıkarma olasılıklarından medet umuyor. Başka neye bel bağlasın fakirler? Peki, basın ne yapacak? "Basın bir süre daha Sayın Ecevit'in beceriksizlikleri temasını ve AP'deki yeni huzursuzlukların yeni gelişmeler bebe olduğu varsayımıyla işleyecek, iktidardan kaçırın kitleleri hiç değılme böylece bir süre oyalayacağı benzer." Peki, "bizler" ne yapacağız? Haldun Taner'in buna da cevabı var: "Küçük yaşamınızı bir takım güncel küçük umutlar ve umutsuzluklarla renklendirmeye çalışınız."

Tiyatro yazarı Haldun Taner, okur olmayan yazarların tümünü konu alan bir "kabare tiyatrosu" yazsa, her halde gişe rekoru kırar. Ayrıca bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesine de büyük hizmet etmiş olur.

Y.K.

Halkevleri Genel Başkanı Ahmet Yıldız, MHP'nin barış taarruzunu değerlendirdi:

"AKREPTEN GÜVERCİN OLMAZ"

□ Halkevleri gerici güçlerin, partizan görevlilerin baş hedeflerinden oldu...

■ Halkevleri'nin başına geldiğim zaman, bitkisel hayat içinde bir örgüte karşılaştım. Örgütü bu bitkisel yaşamdan kurtarmak, demokrasi mücadelesinde etkin bir kuruluş haline getirmek, kısacası işlevlerine kavuşturmak için etkin bir çabaya giriştim.

Bu çabalar sonucunda örgütün yeni stratejisini, gerçek çizgisine oturtmasını hazmedemeyen içerideki bir takım unsurlar da direnmeye başladı. Bunun yanı sıra çeşitli baskılara hedef olduk. Hükümetin, partizan idari görevlilerin azgınca diyebileceğimiz baskılarına hedef olduk. Yasal ve geçerli hiç bir gerekçe gösterilmeksizin Halkevleri'nin çeşitli şubeleri kapatıldı.

Öyle Halkevlerimiz var ki, bunlar bugüne dek 7-8 kez saldırıya uğradı. Örneğin Ankara'da Mamak ve Dikmen Halkevleri. Emniyet Kuvvetleri ise saldırganları değil, saldırıya uğrayanları hedef alıyordu bütün bu olaylarda. Saldırıya uğrayan birçok üyemiz karakollarda işkenceye uğradı.

□ Bütün bunlar Kurultay öncesi çalışmalarını etkiledi mi?

■ Bütün bunlar elbette Kurultay öncesinde örgüt içinde bir kaynaşmaya neden oldu. Ancak benim anlayabildiğim kadaryla örgüt benim tutumumu benimsemiş. Beni eleştirilere hedef yapmadığı gibi, karşıma herhangi bir aday da çıkarmadı.

Ancak kendi aralarında bir ekip seçme yarışması başlamıştı. Ancak Kurultayın devrimci sorumluluğa yakışır bir hava içinde başlaması ve bu şekilde sürmesi üzerine kendim bir liste ile çıkmadım, Kurultayın oluşturacağı bir ekip ile çalışabileceğimi belirttim. Açış konuşmam bir sözleşme niteliğinde idi. Bununla Halkevlerinin niteliği budur, gidişi şu olmalıdır, açıkça koydum. Bunlar benimsendiği takdirde, oluşturulacak bir ekip ile çalışabileceğimi ekledim.

□ Sözüünü ettiğiniz bu doğrultuyu biraz açabilir misiniz?

■ Halkevleri Atatürkçülüğün çağdaş yorumu doğrultusunda işlevini sürdürür. Anti-emperyalist ve anti-kapitalist kurtuluş savaşı temeline oturan Atatürkçülük, bilimin öncülüğünde sürekli devrimsel değişimle sınıfsız, ayrıcalıksız toplumu oluşturmaktır.

Bizim Atatürkçülükten bu doğrultuyu anladığımızı açıkladım. Halkevleri de bu doğrultuda çalışır. Bütün devrimci kuruluşların ortak örgütü niteliğindedir. Hiç bir karşı devrimci eğilime izin vermez. Ama hiç bir devrimci örgütün özdesi de değildir. Devrimci kuruluşlar belki aradıklarının tınısını Halkevlerinde bulmayabilirler, ancak kendilerine, ilkelerine karşı bir şey de bulamazlar Halkevlerinde. Onlarla devrimci ilkeler üzerinde ortak hareket ederiz. Ama kendilerine özgü politikalarını da kendi örgütlerinde yapmaları gerekir. Halkevlerinde değil.

□ Yeni MC karşısındaki bakış açınız ne? Diğer demokratik kuruluşlarla yeni MC karşısındaki tutum ne olmalıdır?

■ En başta MC Halkevlerinin kuruluş amaçlarına, doğrultusuna ve hedeflerine aykırı, karşıt bir hükümdür. Zaten Halkevlerine saldıran güçler de MC'nin koltuğu altında beslenen güçlerdir.

Halkevleri, demokratik bir kitle örgütü olarak, demokratik kitle örgütlerini, üyelerinin Halkevleri içinde bulunması nedeniyle, demokrasi mücadelesinde, MC'ye karşı mücadelede ortak dayanışma konusunda üzerine düşenleri yapacaktır.

Bu nedenle demokratik kitle örgütlerinin bütün toplantılarına katıldım. Bütün eylemlerine Halkevlerinin katılımı için çalıştım. Bunu Halkevleri de içtenlikle benimsemiştir.

□ Son olarak Halil Tunç'un MC hükümetine karşı bir çıkışı oldu. Geçenlerde DİSK de ortak mücadele konusunda bir açıklama yaptı. Bu konularda ne düşünüyorsunuz?

■ DİSK'in çağrısı içerik yönünden, yöntem yönünden ve durumu tanımlama yönünden beğeni ile karşıladığım bir çağrıdır.

En sonunda bir işçi örgütüne yakışır bir davranış seçen Türk-İş'e yapılan çağrıyı ve onun gerektirdiklerini de olumlu sayıyorum. İşçi örgütlerinin faşist gidişe karşı çıkmaları sınıfsal bir gerekliliktir. Bu dönemde dernekler de, sendikalar da, hatta bir ölçüde yan tutmasında gereken kuruluşlar da bu gidiş karşısında kayıtsız kalamaz. Bu denli kötü bir gidişe karşı yan tutmazlık olamaz. Bu ağır bir toplumsal suç olur.

İşçi örgütlerinin önderliğinde girişilecek eylemler içtenlikle desteklenmelidir. Bütün demokratik kuruluşların MC'ye karşı bir direnç göstermeleri gerekir.

□ Eylemler dediniz, nasıl somutlayabiliriz bunus?

■ Önerilen genel grev etkin bir yoldur. Gösteriler, bölgesel toplantılar, afişler ve mitingler, iş bırakmalar bütün bunlar tutarlı, örgütlü, sistemli ve programlı bir biçimde yapılmalıdır.

Tutarlılık belirli bir programa dayanmakla sağlanır. Program varsa, örgütlenme yeterli ise, bu eylemlerin sürekliliği de sağlanabilir. MC'nin karşısında kesin tili, yanıp sönen tepkiler yeterli değildir. MC'nin tutumu şirazedene çıktıkça, yoğunlaşan bir eylemler dizisi gereklidir.

Kuşkusuz, yalnızca sözle, demeçle etkin olunması düşünülemez. Kural dinlemeyen bir iktidara karşı sözle etkin olunamaz. Karşıtlık, eyleme dönüşmeli, Anayasanın başlangıcında belirtildiği gibi ulus direnme hakkını kullanmalıdır. Demokratik kitle örgütleri de bu direnişte örgütlü öncülük yapabilmelidirler.

□ Bildiğiniz gibi faşizm Türkiye'de bir kitle tabanı yaratma çabası içinde. Bunun için de yalanlara, demagojilere başvuruyor. Demokratik kitle örgütlerinin görevlerinden biri de bunları açığa çıkarılması. Halkevleri olarak siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

■ Halkevleri Türkiye'deki en yaygın kuruluşlardan biri. Evler ve Odalar olarak Türkiye'ye yayılmış durumda. Bildirilerle, konferanslarla, seminerlerle, açık oturumlarla halkı uyarma ve demagojileri açığa çıkarma görevini yapacağız.

Önce faşizm nedir, nasıl ve niçin yalan söyler, bugünkü faşistlerin tarihsel olarak Alman ve İtalyan faşistleri ile benzerlikleri nerededir, bunları açığa çıkarmak gerekir. Bir örnek vereyim:

Bugün Türkiye'deki faşist parti adını Franco rejiminden aldı. Milliyetçi toplumsal söylemi Alman faşizminden aldı. Onun SS kollarının benzerlerini kuruyor. Franco'nun "yaşasın ölüm" sloganı bizim "dönemi vurun" oldu. Faşistlerin "kuvvetli, güçlü iktidar" sloganı bizde de aynen vardır.

Faşistler solun, sosyalizmin sloganlarını çalarak, kapitalizmin en acımasız diktasını kurarlar. Bizde de olduğu gibi şoven duyguları körüklerler. "Yüzyıllık Almanya" demişlerdi. Akdeniz'e bakıp "bizim deniz" (Mare Nostrum) demişlerdi. Sonunda liderlerden biri kendini öldürme fırsatını bulabildi. Diğeri ise sömürü ile şişen işkembesi köpekler tarafından parçalandı.

□ Son zamanlarda dikkat etmişsinizdir, MHP'nin bir meşruiyet arama çabası, şirin görünme çabası var.

■ Onu şöyle yorumluyorum: Bir yönüyle solcu, devrimci, milliyetçi görünürken, Hitlerizm gibi "barışçılık" gösterisi yaparak, öbür yandan da örgütünü güçlendiriyor. Böylece, ses çıkarmadan, ürkitmeden örgütlenme çabasını sürdürüyor. Bu faşizmin klasik kandırmacası. Bir yandan tepkileri göğüslerken, öte yandan örgütlenmeyi yaygınlaştırmak.

□ Bir de kimi yazarların "MHP'yi parlamento içine çekme" çabaları, CHP'nin MHP ile belirli bir diyalogu sürdürme girişimleri var. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

■ Kısacası, akrepten güvercin olmaz. Banışçı görünüm, diyalog girişimleri sürekli değildir. MHP böylece koşulları, zamanı değerlendirilmek istemektedir.

CHP'nin MHP ile ortaklık kuracağına sanmam. CHP barış çabalarına katkıda bulunur düşüncesi ile bir umuda kapılmış olabilir. Bu umudun gerçekleşmesi olasılığı çok az görüyorum. MHP liderinin ve kadrolarının demokrasi ile başlarının hoş olmadığı eskiden beri muhafaza ettikmiş bir kanımdır. Şimdi bir anda demokrat kesildiğine de inanılmaz.

Faşist ideolojinin etkisi altında kalan bilinçsiz gençler var. Kanımca bizim ve diğer tüm demokratik kitle örgütlerinin çabaları ile uyarıldıkları sürece bunlar doğru yolu görebilirler. Bunlar kısa sürede kökten çözümler arıyorlar ve bu çözümleri faşizmin sağlayacağı yanılgısına kapılmışlardır. Bu tür çözümlerin faşizme gelececeğini onlara kıkmadan anlatmak gerekir.